

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Методична серія
Випуск № 492

Заснована в 2016 році

О. В. Лазарєва

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗЕМЛЕУСТРОЇ

Методичні вказівки

*до вивчення дисципліни
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій»
Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»*

Миколаїв – 2026

УДК 332.2/.3: 330.32 (076)

Л 17

*Рекомендовано до друку радою факультету економічних наук від 28 серпня 2026 року.
Витяг з протоколу № 2.10*

Рецензенти:

СТУПЕНЬ Назар, доктор економічних наук, професор, професор кафедри кадастру територій Національного університету «Львівська політехніка».

Лазарєва О. В.

Л 17 Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої: метод. вказівки до вивч. дисц. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищ. освіти спец. G 18 «Геодезія та землеустрій» Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво» / О. В. Лазарєва. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2026. – 76 с. – (Методична серія ; вип. 492).

У методичних вказівках представлено тематичний план лекцій та практичних занять, наведено ілюстративний матеріал до кожної теми заняття, тестові завдання, практичні завдання, які використовуються для перевірки знань студентів.

Методичні вказівки розраховані для викладачів та студентів вищих навчальних закладів спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій», слухачів системи післядипломної освіти, керівників, спеціалістів та тих, чия діяльність пов'язана із веденням діяльності у сфері землеустрою на інноваційно-інвестиційних засадах.

УДК 332.2/.3: 330.32 (076)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності.....	6
Тема 2. Інноваційна форма інвестиції	11
Тема 3. Інвестиційний ризик.....	16
Тема 4. Сутність, властивості та етапи інвестиційного проекту	21
Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту	27
Тема 6. Оцінка і аналіз інвестиційного проекту	32
Тема 7. Інноваційний розвиток підприємства.....	37
Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою	42
Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності	48
Питання до модульної контрольної роботи.....	53
Практичні завдання	57
Список рекомендованої літератури.....	72

ВСТУП

Земельні ресурси завжди були предметом великої уваги і вивчення впродовж усієї історії людства. Саме земля є основою для існування суспільства, головною умовою його життя та розвитку.

У кожному випадку рішення щодо користування земельною ділянкою визначається кліматичними умовами, умовами розвитку конкретної територіальної одиниці. Виходячи з цього, при оцінці інноваційно-інвестиційної діяльності важливим є обґрунтування економічного змісту, інвестиційних ризиків, аналітичне підґрунтя розробки інвестиційних проєктів землеустрою, вивчення в цілому напрямків регулювання на різних рівнях інноваційно-інвестиційної діяльності.

Викладені вище аспекти вивчаються під час опанування здобувачами вищої освіти компетентностей з дисципліни «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої», метою якої є набуття теоретичних знань та практичних навичок з управління інноваційно-інвестиційними процесами у сфері землеустрою.

Завданням даної дисципліни є:

- формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного використання інвестиційних інструментів у сфері землеустрою та під час впровадження новаторської діяльності;
- оцінка сучасних інвестиційних засад розвитку інноваційно-інвестиційної складової, джерел фінансування проєктів інвестування;
- оволодіння методами еколого-економічного обґрунтування рішень щодо впровадження нововведень у земельні ділянки;
- набуття навичок щодо розробки інвестиційних проєктів у сфері землеустрою;
- оволодіння навичками щодо впливу інвестиційних ризиків на нововведення.

Дисципліна «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої» відноситься до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

За результатами вивчення дисципліни студент

має знати:

- теоретичні засади понять «інновації» та «інвестиції» як об'єкта інвестування в системі землекористування;
- особливості та специфіку інноваційно-інвестиційних проєктів у землеустрої;
- нормативно-правову базу з питань здійснення інвестиційної землевпорядної діяльності;

- основні принципи розробки бізнес-планів реальних інвестиційних проєктів землеустрою;
- показники щодо визначення економічної та екологічної ефективності інвестицій у землю.

має вміти:

- оцінювати стан ринку земель та інноваційно-інвестиційну привабливість об'єктів інвестування;
- визначати потребу в інвестиційних ресурсах проєктів землеустрою;
- здійснювати техніко-економічне обґрунтування проєктів землеустрою та організації території;
- скласти проєктно-кошторисну документацію;
- оцінювати ризики у сфері землекористування щодо прийняття інноваційно орієнтованих інноваційних рішень.

Структура методичних вказівок відображає зміст навчальної програми курсу «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої» та підпорядкована меті найповнішого розкриття предмета курсу, реалізації його основних завдань.

До кожної теми подаються запитання, які допомагають закріпити й поглибити теоретичні та практичні знання, отримані здобувачами освіти в процесі вивчення навчального матеріалу.

Тести призначені для самоконтролю та перевірки набутих знань.

Методичні вказівки розраховані для викладачів та студентів вищих навчальних закладів спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій», слухачів системи післядипломної освіти, керівників, спеціалістів та тих, чия діяльність пов'язана із веденням справ у сфері землеустрою на інноваційно-інвестиційних засадах.

Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ, студенти повинні

знати:

- предмет та завдання курсу, що вивчається;
- сутність поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність»;
- що таке інвестиційний ринок та які він має складові;
- які є суб'єкти та об'єкти інвестиційного ринку;
- поняття інвестиційного клімату.

вміти:

- класифікувати інвестиції;
- розраховувати валові інвестиції;
- обґрунтувати специфіку та джерела формування інвестиційних ресурсів;
- характеризувати інфраструктуру земельного ринку.

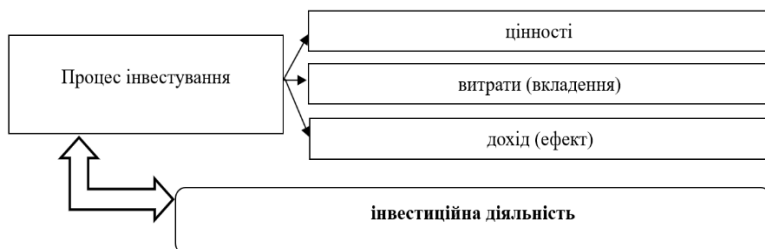
План лекційного заняття:

- 1.1. Предмет, зміст, завдання курсу «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої».
- 1.2. Економічна суть та класифікація інвестицій.
- 1.3. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.
- 1.4. Інвестиційні ресурси: суть, специфіка та джерела формування.
- 1.5. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.

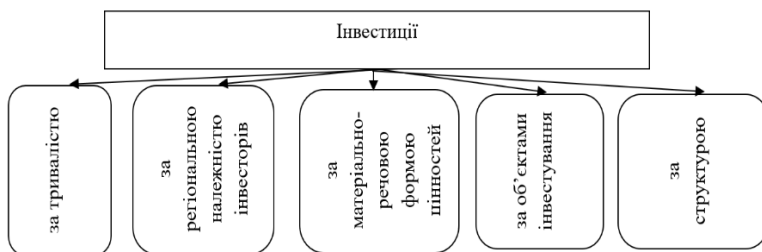
План групового заняття:

- 1.1. Що таке інвестиції?
- 1.2. Що являє собою система національних рахунків?
- 1.3. Обґрунтуйте зміст процесу інвестування.
- 1.4. Охарактеризуйте зміст поняття «інвестиційна діяльність».
- 1.5. Як класифікуються інвестиції за тривалістю?
- 1.6. Як класифікуються інвестиції за регіональною належністю інвесторів?
- 1.7. Як класифікуються інвестиції за матеріально-речовою формою?
- 1.8. Як класифікуються інвестиції за об'єктами інвестування?
- 1.9. Як класифікуються інвестиції за структурою?
- 1.10. Назвіть суб'єкти інвестиційної діяльності.
- 1.11. Назвіть об'єкти інвестиційної діяльності.
- 1.12. Що таке інвестиційний ринок, які його складові?
- 1.13. Що являє собою інвестиційний клімат держави?
- 1.14. Охарактеризуйте світовий досвід стимулювання інвестиційної діяльності.

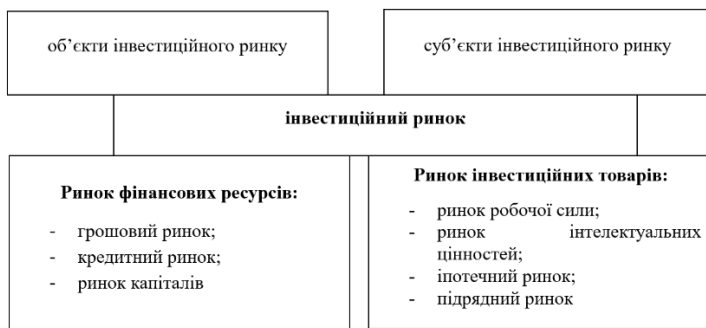
Опорно-логічні схеми:

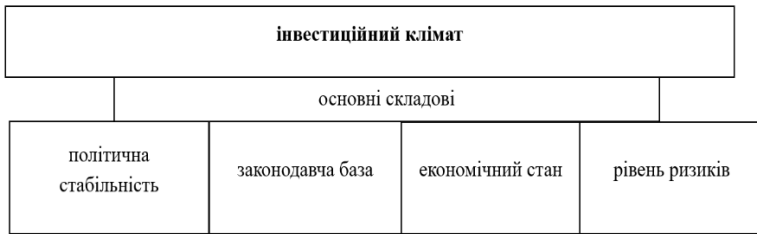
Мал. 1.1. Інвестиційна діяльність.

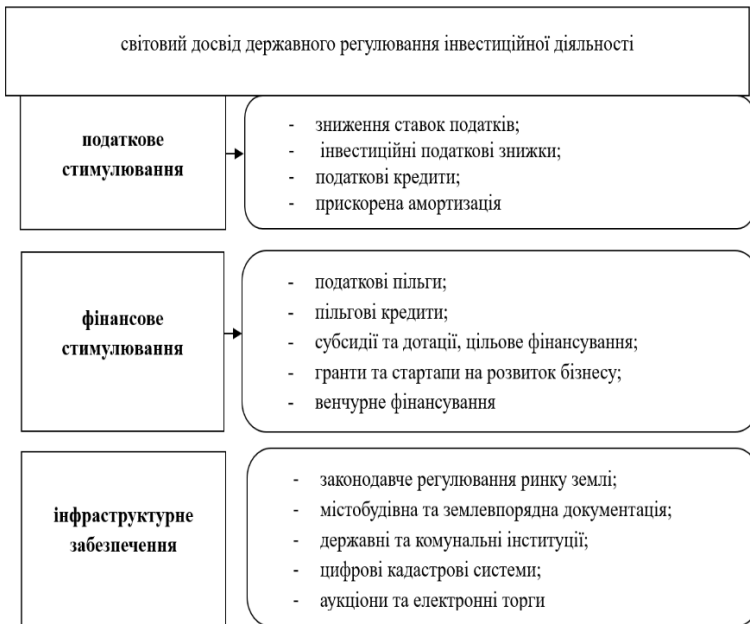
Мал. 1.2. Інвестиції.

Мал. 1.3. Інвестиційний ринок.

Мал. 1.4. Інвестиційний клімат.

Мал. 1.5. Світовий досвід державного регулювання інвестиційної діяльності.

Тести для самоконтролю

Таблиця 1.1

1. Які інвестиції здійснюються з метою створення новітнього або його впровадження у виробництво?	а) інтелектуальні
	б) фінансові
	в) виробничі
	г) інноваційні
2. В чому полягає сутність капітальних вкладень у технічне переозброєння?	а) у заміні устаткування діючих підприємств на основі нової техніки і технології за новими комплексними проєктами
	б) у запровадженні в дію нових основних фондів, подібних до діючих
	в) у підвищенні технічного рівня виробництва шляхом заміни старого устаткування на нове, більш продуктивне
	г) у заміні устаткування та поточному ремонті
3. Які інвестиції здійснюються незалежно від того, чи є вони вигідними з позиції економічних критеріїв, чи ні?	а) «зелені»
	б) обов'язкові
	в) необов'язкові
	г) соціальні
4. Які інвестиції характеризують загальний обсяг капіталу, який інвестується у відтворення основних засобів і нематеріальних активів, а також будівництво у визначеному періоді?	а) чисті
	б) внутрішні
	в) зовнішні
	г) валові
5. Яка з форм інвестиційної діяльності передбачає довгострокову оренду устаткування, машин, будинків виробничого призначення з об'єднанням	а) капітальне будівництво
	б) лізинг
	в) спільне інвестування
	г) бюджетні асигнування

елементів відносин купівлі-продажу, кредиту, доручення?	
6. Вкажіть компоненти сфери формування інвестиційного капіталу:	а) залучений капітал
	б) нематеріальні активи
	в) власний капітал
	г) позичковий капітал
7. Сукупність дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій – це:	а) інвестиційний цикл
	б) інвестиційний процес
	в) інвестиційна діяльність
	г) освоєння інвестицій
8. Сукупність політичних, економічних, правових та соціальних умов у країні чи регіоні, які визначають їхню привабливість для вкладання коштів, – це:	а) інвестиційний клімат
	б) інноваційна діяльність
	в) інвестиційна діяльність
	г) державна політика
9. Реальна здатність господарського механізму до освоєння вкладеного капіталу має назву:	а) інвестиційний ризик
	б) інвестиційний портфель
	в) інвестиційний потенціал
	г) інвестиції
10. Що являє собою обсяг коштів підприємства, які забезпечують його інвестиційну діяльність і належать йому на правах власності?	а) інвестиційні ресурси
	б) інноваційні ресурси
	в) фінансові інвестиції
	г) капітальні інвестиції

Тема 2. Інноваційні форми інвестицій

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,

студенти **повинні**

знати:

- економічну сутність інновацій та інноваційного процесу;
- обґрунтовувати поняття інноваційної діяльності;
- що таке інноваційна продукція;
- методи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства;
- що таке економічний ефект.

вміти:

- розрізняти типи інновацій;
- класифікувати об'єкти інноваційної діяльності;
- характеризувати суб'єктів інноваційної діяльності;
- характеризувати процес фінансової підтримки інноваційної діяльності;
- розраховувати показники економічної ефективності.

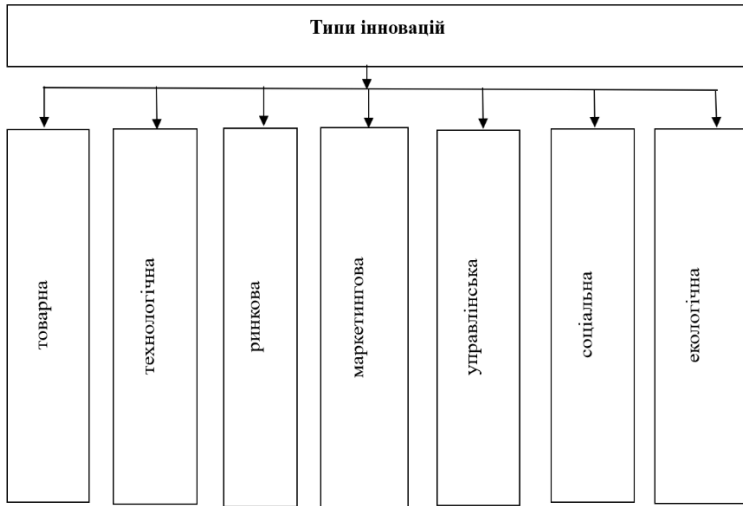
План лекційного заняття:

- 2.1. Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу
- 2.2. Об'єкти інноваційної діяльності
- 2.3. Суб'єкти інноваційної діяльності.
- 2.4. Методи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства
- 2.5. Фінансова підтримка інноваційної діяльності.

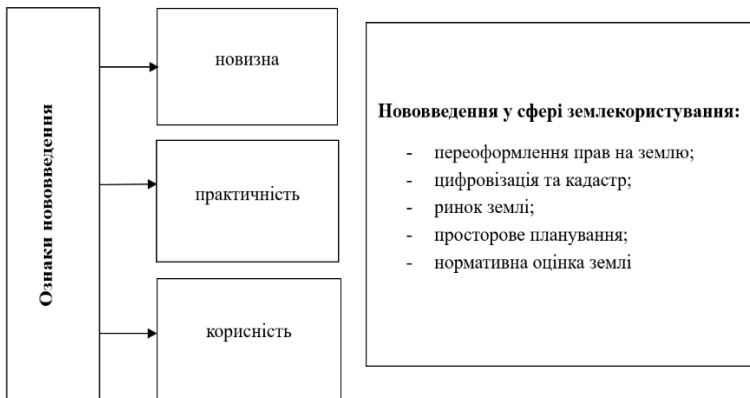
План групового заняття:

- 2.1. Охарактеризуйте основні типи інновацій.
- 2.2. В чому полягає економічна сутність інноваційного процесу?
- 2.3. Що таке нововведення?
- 2.4. Які існують об'єкти інноваційної діяльності?
- 2.5. Яким вимогам має відповідати інноваційна діяльність?
- 2.6. Назвіть суб'єктів інноваційної діяльності.
- 2.7. Що таке бізнес-інкубатор?
- 2.8. Що таке технополіс?
- 2.9. Що таке технопарк?
- 2.10. Які існують методи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства?
- 2.11. В чому полягає зміст фінансової підтримки інноваційної діяльності?
- 2.12. Який чином може бути надана фінансова підтримка суб'єктам інноваційної діяльності?

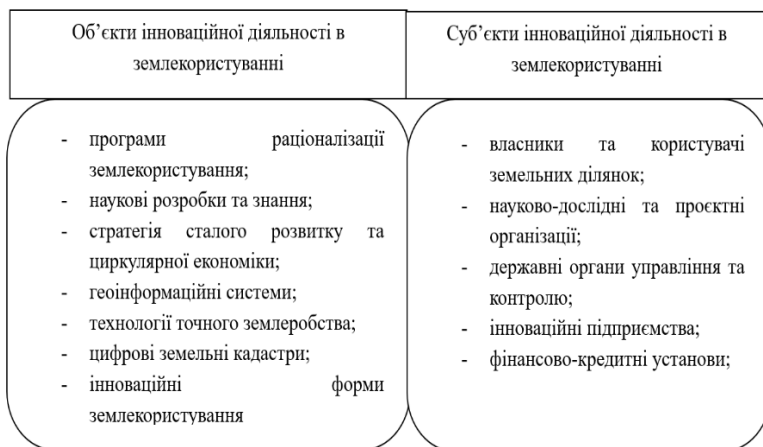
Опорно-логічні схеми:

Мал. 2.1. Типи інновацій.

Мал. 2.2. Ознаки нововведення.

Мал. 2.3. Об'єкти інноваційних діяльностей.

Мал. 2.4. Основні інструменти фінансової підтримки інвестиційних проєктів.

Тести для самоконтролю

Таблиця 2.1

1. Яка складова інвестиційного процесу передбачає здійснення аудиту діяльності підприємства з визначенням поточних і стратегічних проблем, які можна вирішити за допомогою генерації та впровадження інновацій?	а) управління
	б) розробка
	в) проєктування
	г) визначення потреби в інноваціях
2. Фізичні та юридичні особи України чи інших держав, особи без громадянства та їх об'єднання, які створюють, реалізують нововведення абокладають кошти в інноваційні проєкти, – це:	а) об'єкти інноваційної діяльності
	б) суб'єкти інноваційної діяльності
	в) інноваційне підприємство
	г) бізнес-інкубатор
3. Інноваційні програми і проєкти, нові знання та інтелектуальні продукти, виробниче обладнання та процеси, а також інфраструктура виробництва й підприємництва, що спрямовані на створення та впровадження нових нововведень, – це:	а) об'єкти інноваційної діяльності
	б) фінансування капітальних вкладень
	в) бізнес-інкубатор
	г) технопарк
4. Яка з форм інноваційної підприємницької діяльності об'єднує підприємства промисловості, транспорту, торгівлі та фінансового сектора?	а) дочірні підприємства
	б) філія
	в) бізнес-інкубатор
	г) концерни
5. Як позначається об'єднання наукомістких підприємств із науково-дослідними і навчальними центрами, метою якого є інтеграція науки з виробництвом і освітою, розробка високих та надвисоких технологій, створення	а) бізнес-інкубатор
	б) технополіс
	в) конгломерат
	г) філія

сприятливих умов для генерації ідей і їх реалізації?	
6. Як позначається науково-інноваційний центр, територіально виділений комплекс, який об'єднує в собі організації, фірми, об'єднання, що охоплюють весь цикл здійснення інноваційної діяльності від генерації нових ідей до випуску й реалізації наукоємної продукції?	а) управлінська інновація
	б) соціальна інновація
	в) технопарк
	г) нововведення
7. Яка організація або структура допомагає підприємцям-початківцям та стартапам розвивати свої ідеї на ранніх етапах?	а) технополіс
	б) бізнес-інкубатор
	в) стартап
	г) конгломерат
8. Результативність економічної діяльності, реалізації економічних програм та заходів, що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту (результату) до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату має назву:	а) фінансовий результат
	б) капіталовкладення
	в) синергія
	г) економічний ефект
9. Який з видів ефектів досягається як зниження викидів у навколишнє середовище шкідливих речовин, зменшення відходів виробництва, підвищенням ергономічності і покращенням екологічності вироблених товарів або послуг?	а) економічний
	б) екологічний
	в) виробничий
	г) капітальний
10. Результат практичного освоєння нового, ефективність чого оцінюється економічним, соціальним та іншим ефектом має назву:	а) експериментальне дослідження
	б) запровадження у побут та практику конструктивних ідей
	в) нововведення
	г) модернізація

Тема 3. Інвестиційний ризик

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,

студенти **повинні**

знати:

- в чому полягає сутність інвестиційного ризику;
- способи зменшення інвестиційних ризиків;
- що таке страхування фінансових ризиків, оптимальна диверсифікація, стратегія хеджування, лімітування капіталовкладень.

вміти:

- розрізняти види інвестиційних ризиків;
- класифікувати інвестиційні ризики;
- оцінювати інвестиційні ризики.

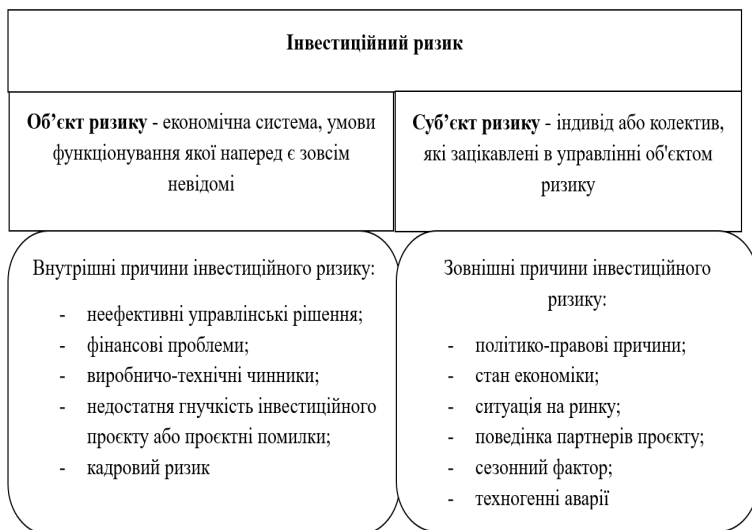
План лекційного заняття:

- 3.1. Сутність та види інвестиційних ризиків.
- 3.2. Способи оцінки ризиків.
- 3.3. Способи запобігання або зменшення ризиків.

План семінарського заняття:

- 3.1. Коли виникає інвестиційний ризик?
- 3.2. Назвіть внутрішні та зовнішні причини виникнення інвестиційного ризику.
- 3.3. Які є види інвестиційних ризиків?
- 3.4. Назвіть види ризиків за сферами прояву.
- 3.5. Назвіть види ризиків за формами інвестування.
- 3.6. Які існують види ризиків за джерелами виникнення?
- 3.7. Які існують способи оцінки інвестиційних ризиків?
- 3.8. Які існують способи зменшення інвестиційних ризиків?
- 3.9. Що таке страхування фінансових ризиків?
- 3.10. Поясніть сутність оптимальної диверсифікації як методу зменшення інвестиційного ризику.
- 3.11. Що являє собою стратегія хеджування?
- 3.12. Що являє собою стратегія лімітування?

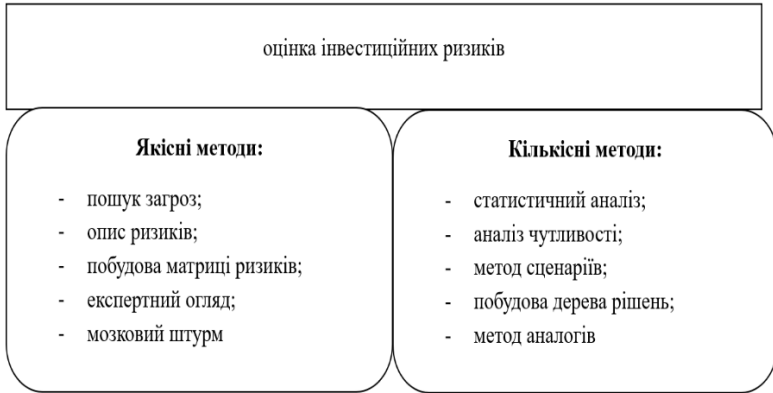
Опорно-логічні схеми:

Мал. 3.1. Інвестиційний ризик.

Види інвестиційних ризиків	
за сферами прояву	економічний, політичний, соціальний, екологічний
за формами інвестування	реального інвестування, фінансового інвестування
за джерелами виникнення	систематичний, несистематичний

Мал. 3.2. Види інвестиційних ризиків.

Мал. 3.3. Оцінка інвестиційних ризиків.

Мал. 3.4. Способи зменшення інвестиційних ризиків.

Тести для самоконтролю

Таблиця 3.1

1. Які з видів ризиків пов'язані з небезпекою втрат у розмірі здійснення проекту?	а) катастрофічні ризики
	б) допустимі ризики
	в) виробничі ризики
	г) критичні ризики
2. Що таке потенційні загрози, які можуть призвести до часткової чи навіть повної втрати інвестованих коштів, недоотримання запланованого прибутку, виникнення додаткових неочікуваних витрат у процесі інвестування?	а) інфляційні ризики
	б) фінансові ризики
	в) інвестиційні ризики
	г) форс-мажор
3. Спроможність підприємства оперативно трансформувати власні активи на грошові одиниці для вчасного виконання зобов'язань перед кредиторами, інвесторами та іншими партнерами – це:	а) ліквідність
	б) мобільність
	в) кредитні зобов'язання
	г) платоспроможність
4. Вид майнового страхування, яке захищає людей та компанії від непередбачуваних грошових втрат, недоотримання очікуваного прибутку або збитків через зупинку бізнесу, неплатежі за контрактами чи ринкові коливання, – це:	а) хеджування
	б) страхування фінансових ризиків
	в) диверсифікація
	г) лімітування
5. Який з видів фінансового ризику властивий власникам бізнесу та передбачає ризик втратити вкладений у справу капітал?	а) сезонний ризик
	б) інфляційний ризик
	в) портфельний ризик
	г) підприємницький ризик
6. Який з видів ризиків у сфері землекористування передбачає надмірне	а) спекулятивна концентрація
	б) корупція
	в) конкурентоздатність

зосередження масивів землі в руках окремих власників через сумнівні угоди?	г) диверсифікація
7. Який з видів екологічних ризиків передбачає виснаження чорноземів, втрату гумусу та корисних речовин через надмірне або неправильне агровиробництво, військові чинники?	а) зміна ландшафтів
	б) зміна землевласника
	в) деградація ґрунтів
	г) фізичні руйнування
8. Фінансовий захист від можливих збитків через зміни цін на ринку має назву:	а) диверсифікація
	б) хеджування
	в) обмеження ризиків
	г) розосередження
9. Стратегія розвитку бізнесу, яка передбачає розширення асортименту продукції, освоєння нових галузей або вихід на нові ринки, – це:	а) конгломерат
	б) консорціум
	в) портфельна інвестиція
	г) диверсифікація
10. Яка з видів диверсифікації передбачає розширення діяльності за рахунок суміжних етапів виробництва?	а) конгломератна
	б) горизонтальна
	в) вертикальна
	г) суміжна

Тема 4. Сутність, властивості та етапи інвестиційного проєкту

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,

студенти **повинні**

знати:

- фази життєвого циклу інвестиційного проєкту;
- в чому полягає зміст інвестиційного проєкту;
- правила прийняття рішень по інвестиційним проєктам.

вміти:

- будувати сценарій розвитку інвестиційного проєкту;
- характеризувати етапи інвестиційного проєкту;
- характеризувати критерії прийняття рішень по інвестиційним проєктам;
- приймати ефективні рішення про об'єкт інвестування.

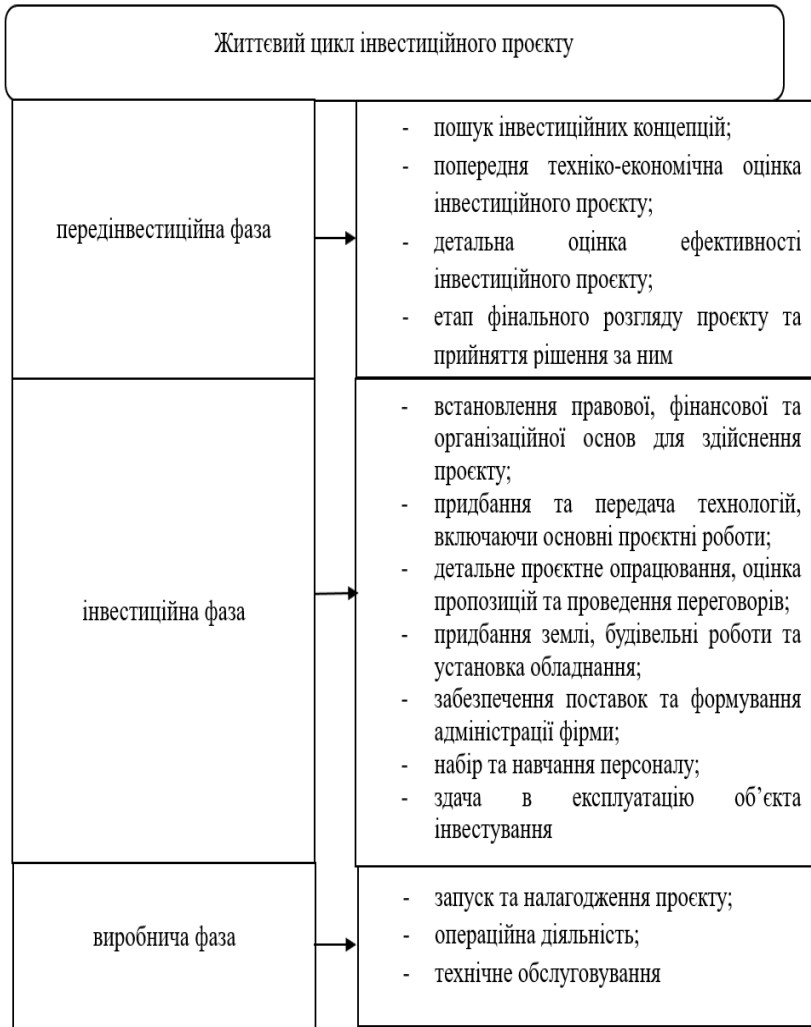
План лекційного заняття:

- 4.1. Підготовка інвестиційного проєкту.
- 4.2. Властивості інноваційно-інвестиційного проєкту.
- 4.3. Етапи підготовки інвестиційного проєкту.
- 4.4. Критерії прийняття рішень по інвестиційним проєктам.
- 4.5. Правила прийняття рішень по інвестиційним проєктам.

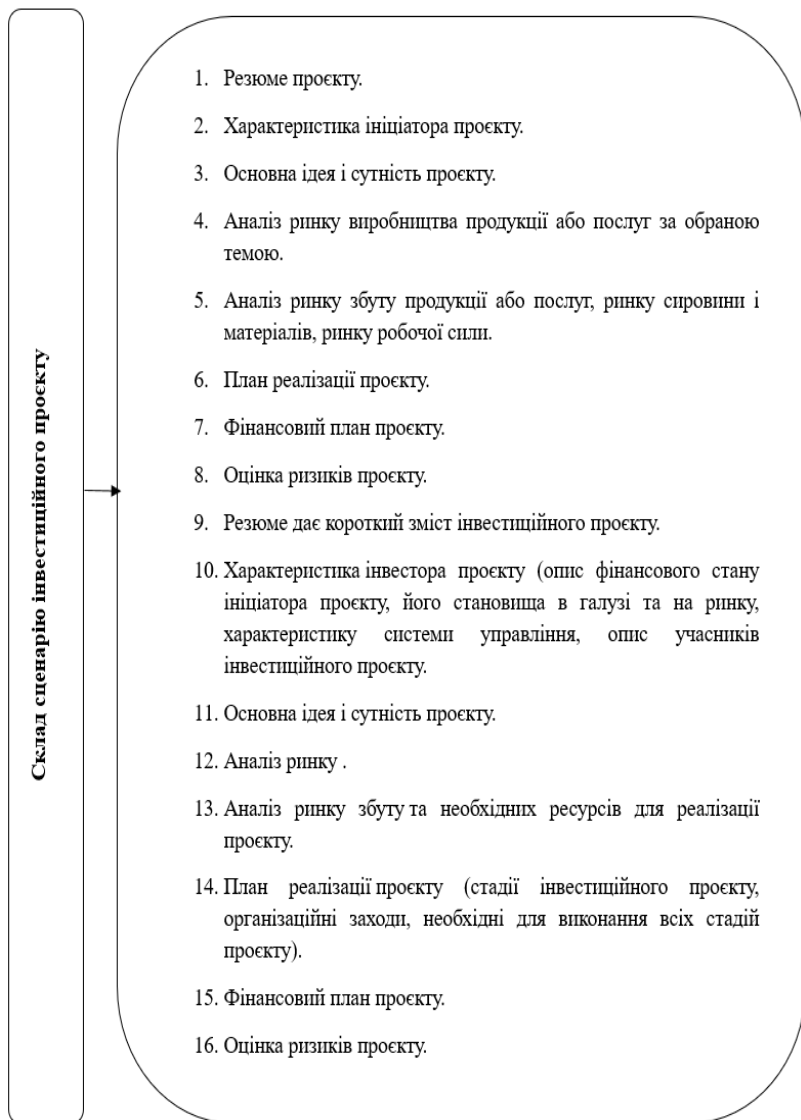
План групового заняття:

- 4.1. Як здійснюється підготовка інвестиційного проєкту?
- 4.2. Обґрунтуйте зміст передінвестиційної фази інвестиційного проєкту.
- 4.3. Обґрунтуйте зміст інвестиційної фази інвестиційного проєкту.
- 4.4. Обґрунтуйте зміст виробничої фази інвестиційного проєкту.
- 4.5. Охарактеризуйте етапи інвестиційного циклу.
- 4.6. Опишіть властивості інноваційно-інвестиційного проєкту.
- 4.7. В чому полягає основна мета інвестиційного проєкту?
- 4.8. Опишіть сценарій інвестиційного проєкту.
- 4.9. Охарактеризуйте етапи підготовки інвестиційного проєкту.
- 4.10. Які існують критерії прийняття рішень по інвестиційним проєктам?
- 4.11. Які існують правила прийняття інвестиційних рішень?

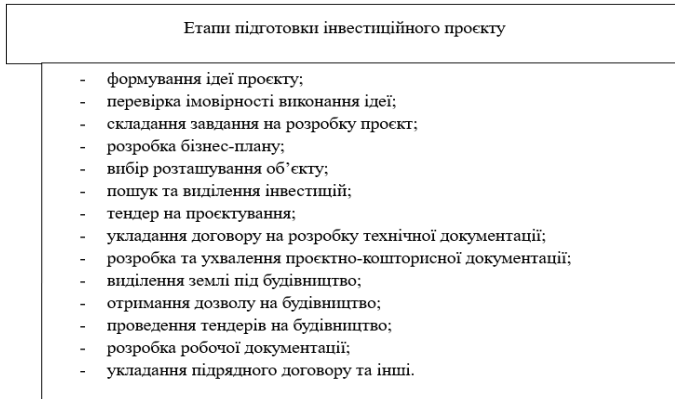
Опорно-логічні схеми:

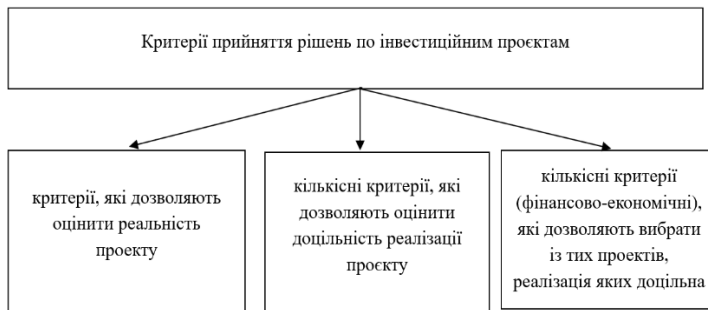
Мал. 4.1. Життєвий цикл інвестиційного проєкту

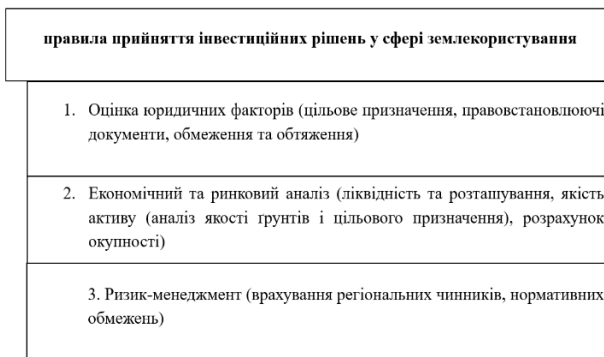
Мал. 4.2. Склад сценарію інвестиційного проєкту.

Мал. 4.3. Етапи підготовки інвестиційного проєкту.

Мал. 4.4. Критерії прийняття рішень по інвестиційним проєктам.

Мал. 4.5. Правила прийняття інвестиційних рішень у сфері землекористування.

Тести для самоконтролю

Таблиця 4.1

1. Яка з фаз інвестиційного проєкту передбачає складання техніко-економічного обґрунтування та бізнес-плану?	а) інвестиційна
	б) експлуатаційна
	в) виробнича
	г) передінвестиційна
2. Яка з фаз інвестиційного проєкту передбачає встановлення правової, фінансової та організаційної основ для здійснення проєкту, придбання і передачу технологій, детальне проєктне опрацювання і укладання контрактів, придбання землі, будівельні роботи і встановлення обладнання, передвиробничий маркетинг, набір і навчання персоналу, здачу в експлуатацію та запуск?	а) фінансова
	б) інвестиційна
	в) виробнича
	г) передінвестиційна
3. Яка з фаз інвестиційного проєкту передбачає укладення договорів підряду?	а) виробнича
	б) експлуатаційна
	в) збутова
	г) інвестиційна
4. Яка з фаз інвестиційного проєкту передбачає складання бізнес-плану проєкту?	а) передінвестиційна фаза
	б) виробнича фаза
	в) експлуатаційна фаза
	г) фаза фінансування
5. На якій зі стадій життєвого циклу проєкту здійснюється інженерно-технічне планування?	а) експлуатаційна
	б) інвестиційна
	в) стадія задуму
	г) передінвестиційна
6. На якій зі стадій життєвого циклу проєкту здійснюється заміна та оновлення?	а) збутова
	б) інвестиційна
	в) передінвестиційна
	г) експлуатаційна
7. Коли аналізується поточний стан підприємства та визначаються найбільш	а) під час виробничої фази
	б) під час експлуатаційної фази

пріоритетні напрямки його подальшого розвитку?	в) під час передінвестиційних досліджень
	г) під час завершальної оцінки проєкту
8. Отримання максимального економічного прибутку або досягнення вагомого ефекту від вкладення капіталу в об'єкти, що мають вагоме значення у сфері землекористування, – це:	а) основна мета інвестиційного проєкту
	б) здатність отримати максимальний обсяг високоякісної продукції, зберігаючи та відновлюючи при цьому природні властивості ресурсів за видами з мінімальними затратами
	в) результативність від вкладання коштів (інвестицій) у ресурси
	г) співвідношення пов'язаних з інвестиціями витрат і результатів, що демонструють економічні переваги одних інвестицій над іншими
9. Що передбачає фінансовий план інвестиційного проєкту?	а) потребу в капіталі, джерела фінансування та прогнозування економічної ефективності
	б) узагальнення всіх витрат та доходів, прогнозування економічних вкладень на весь період реалізації ініціативи
	в) інвестиційні витрати
	г) обґрунтування доходності витрат
10. Коли інвестиційний проєкт визнається ефективним?	а) коли повертається сума інвестованих коштів
	б) під час окупності капітальних вкладень
	в) під час забезпеченні норми рентабельності
	г) коли спостерігається дохідність для задоволення інтересу інвесторів або кредиторів, що надали кошти

**Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків
інвестиційного проєкту**

**ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,
студенти повинні**

знати:

- які існують види бюджетів від операційної діяльності;
- які існують критерії грошових потоків;
- як здійснювати аналіз грошових потоків;
- які фактори впливають на формування грошових потоків підприємства.

вміти:

- здійснювати бюджетування грошових потоків інвестиційного проєкту;
- характеризувати етапи інвестиційного проєкту;
- аналізувати грошові потоки.

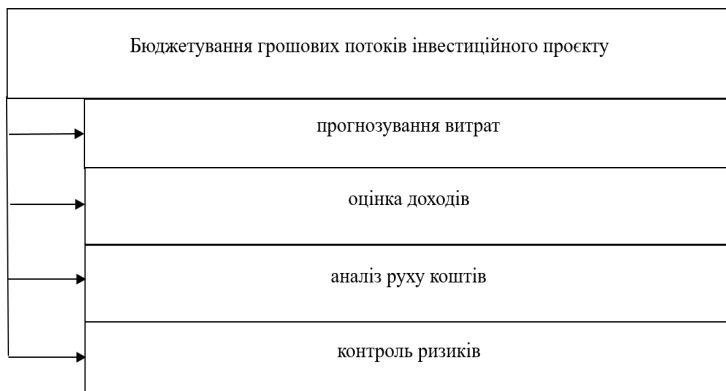
План лекційного заняття:

- 5.1. Бюджетування грошових потоків інвестиційного проєкту.
- 5.2. Критерії грошових потоків інвестиційного проєкту.
- 5.3. Етапи інвестиційного проєкту.
- 5.4. Аналіз грошових потоків.
- 5.5. Ефективність грошових потоків.
- 5.6. Фактори, які впливають на формування грошових потоків.

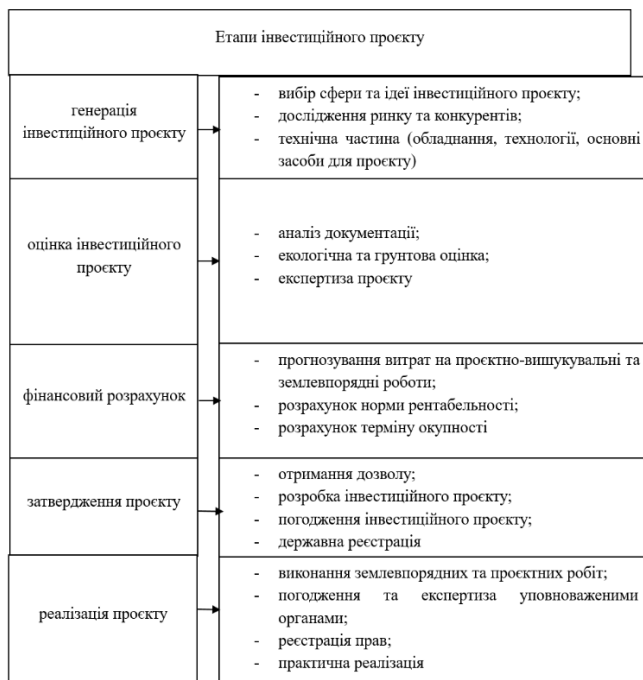
План групового заняття:

- 5.1. Що таке бюджетування грошових потоків?
- 5.2. Які існують види бюджетів від операційної діяльності?
- 5.3. Які існують критерії грошових потоків?
- 5.4. Які виділяють етапи інвестиційного проєкту?
- 5.5. Обґрунтуйте сутність етапу генерації інвестиційного проєкту.
- 5.6. Обґрунтуйте сутність етапу оцінки проєкту.
- 5.7. Охарактеризуйте, як затверджується інвестиційний проєкт.
- 5.8. В чому полягає зміст реалізації інвестиційного проєкту?
- 5.9. Як здійснюється аналіз грошових потоків інвестиційного проєкту?
- 5.10. Які фактори впливають на формування грошових потоків підприємства?
- 5.11. Як здійснюється оцінка впливу інвестиційного проєкту на стан підприємства?

Опорно-логічні схеми:

Мал. 5.1. Бюджетування грошових потоків інвестиційного проєкту.

Мал. 5.2. Етапи інвестиційного проєкту.

фактори, які впливають на формування грошових потоків інвестиційного землевпорядного проєкту	
зовнішні фактори	внутрішні фактори
- законодавче регулювання; - ринкова кон'юнктура; - макроекономічні умови; - природно-географічні умови	- специфіка землеустрою; - витрати на освоєння; - спосіб фінансування (власні чи залучені кошти); - операційна ефективність

Мал. 5.3. Фактори, які впливають на формування грошових потоків інвестиційного землевпорядного проєкту.

Тести для самоконтролю

Таблиця 5.1

1. Який з етапів бюджетування передбачає розрахунок операційних доходів та витрат за роками життєвого циклу проєкту?	а) прогнозування потоків
	б) ідентифікація інвестицій
	в) бізнес-планування
	г) розрахунок прогнозованої ліквідності
2. Бюджетування в цілому – це:	а) рух фінансових коштів
	б) процес підготовки бюджету та здійснення контролю за його виконанням
	в) фінансовий стан підприємства (землекористування)
	г) система розподілу спільних інвестиційних ресурсів між проєктами у складі портфеля інвестицій
3. Який з етапів інвестиційного проєкту передбачає вивчення і врахування впливу на інвестиційний процес таких факторів, як ринки, стан економіки, виробництво, фінанси та люди; визначення	а) оцінка проєкту
	б) затвердження проєкту
	в) фінансування проєкту
	г) фінальний етап

чистих надходжень та співвідношення вигод і стратегічної цілі проекту з ризиком та обмеженнями для організації?	
4. Який з етапів інвестиційного проекту передбачає пошук інвестиційних можливостей у рамках стратегічних перспектив суб'єктів господарювання на землі?	а) оцінка проекту
	б) затвердження проекту
	в) грошово-кредитна спроможність проекту
	г) генерація проекту
5. Який з етапів інвестиційного проектування передбачає реальний розвиток бізнесу-ідеї до того моменту, коли проект повністю вводиться в експлуатацію?	а) етап підготовки проекту
	б) етап здійснення проекту
	в) етап експлуатації
	г) оціночний етап
6. Мета одного з етапів інвестиційного проектування полягає в одержанні реального зворотного зв'язку між закладеними у проект ідеями і ступенем їх фактичного виконання. Вкажіть назву цього етапу.	а) експертиза проекту
	б) здійснення проекту
	в) бізнес-ідей проекту
	г) оцінка результатів
7. Для розрахунку грошового потоку плановий строк реалізації капіталовкладень рекомендується поділити на три відрізки часу за періодами виникнення грошових коштів. Назвіть їх.	а) експлуатація інвестиційного проекту
	б) завершення проекту
	в) форсайт
	г) розробка та початкові інвестування проекту
8. Який з розділів інвестиційного проекту передбачає стислий (до 4-х сторінок) конкретний виклад суті проекту (мета, обсяг інвестиційних витрат,	а) короткий опис проекту
	б) виробничий план проекту
	в) організаційний план проекту
	г) фінансовий план проекту

технологія виробництва, доходи, окупність, ефективність, характер продукції, реальність збуту)?	
9. Що входить до процесу управління реалізацією інвестиційного проєкту?	а) організація подолання можливих відхилень від планових орієнтирів
	б) календарний план виконання робіт
	в) організація моніторингу за відхиленням від плану робіт
	г) критерії прийняття рішення про вихід з проєкту та мінімізації збитків
10. Як визначається норма прибутку:	а) відношенням прибутку до собівартості реалізованої продукції
	б) відношенням валового чистого прибутку до річного обсягу продаж
	в) відношенням прибутку до середньорічної вартості основних та оборотних засобів, включаючи вартість землі
	г) відношенням суми прибутку до вкладеного (авансованого) капіталу або до загального доходу

Тема 6. Оцінка і аналіз інвестиційного проєкту

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,

студенти **повинні**

знати:

- які існують критерії ефективності діяльності замовника;
- як здійснюється розгляд інвестиційного проєкту;
- як здійснюється поглиблений аналіз інвестиційного проєкту;
- механізм кредитування інвестиційного проєкту.

вміти:

- здійснювати процедуру фінансово-економічної оцінки інвестором, або кредитором інвестиційного проєкту;
- здійснювати оцінку інвестиційного проєкту;
- приймати рішення щодо подальшої долі інвестиційного проєкту.

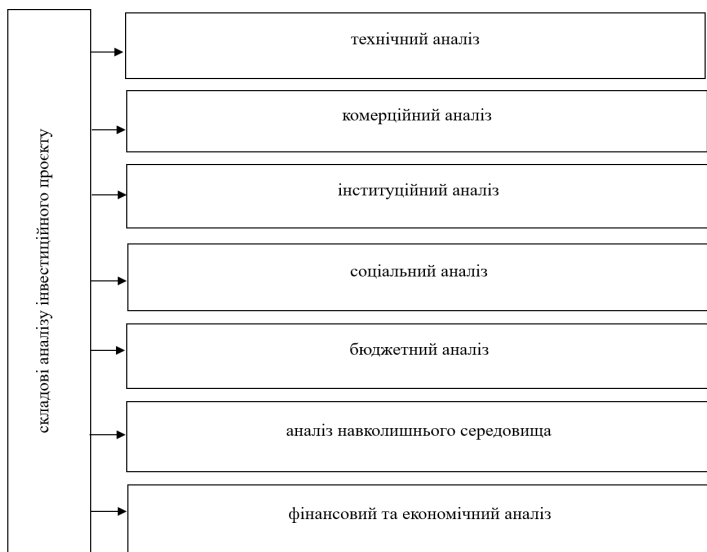
План лекційного заняття:

- 6.1. Визначення інвестиційної цінності проєктів землеустрою.
- 6.2. Обчислення граничних витрат як альтернативної вартості продукції проєкту землеустрою.
- 6.3. Здійснення аналізу проєкту землеустрою на основі дослідження грошового потоку за проєктом.
- 6.4. Урахування інфляції в інвестиційному аналізі.
- 6.5. Прийняття проєктних рішень за різними інфляційними сценаріями

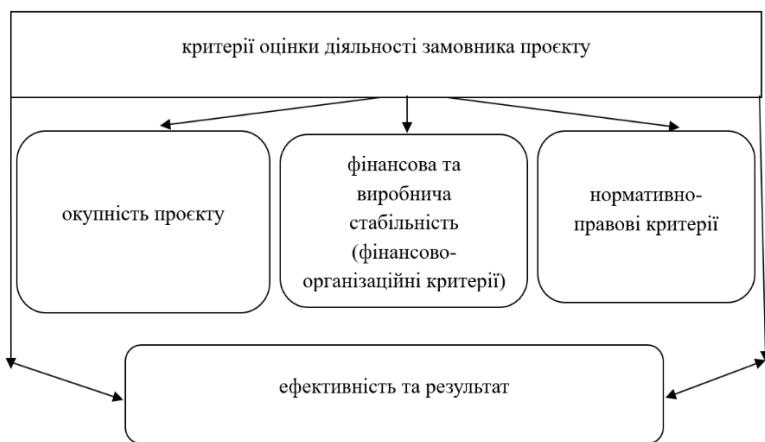
План групового заняття:

- 6.1. Як відбувається процедура аналізу інвестиційного проєкту?
- 6.2. Що являє собою технічний аналіз інвестиційного проєкту?
- 6.3. Що являє собою комерційний аналіз інвестиційного проєкту?
- 6.4. Що таке соціальний аналіз інвестиційного проєкту?
- 6.5. Що таке бюджетний аналіз інвестиційного проєкту?
- 6.6. Як здійснюється аналіз навколишнього середовища інвестиційного проєкту?
- 6.7. В чому полягає сутність фінансово-економічного аналізу інвестиційного проєкту?
- 6.8. Які існують критерії ефективності діяльності замовника?
- 6.9. Опишіть сутність поглибленого аналізу інвестиційного проєкту.
- 6.10. Рішення, що приймаються за оцінками експертизи інвестиційних проєктів.

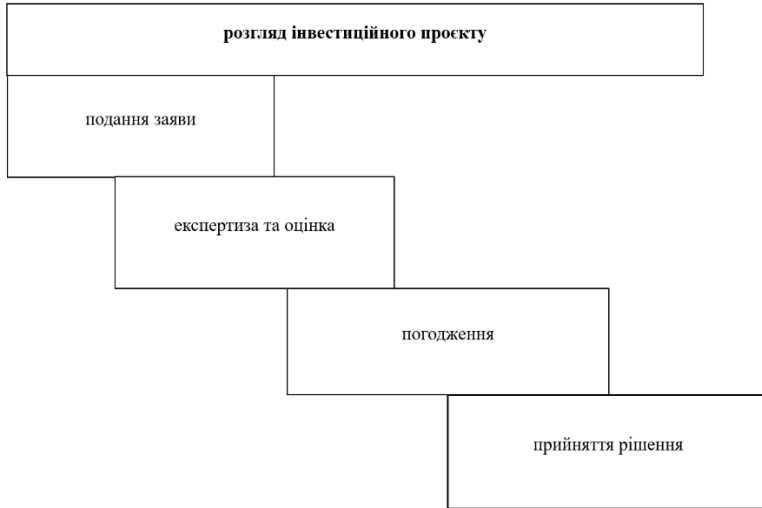
Опорно-логічні схеми:

Мал. 6.1. Складові аналізу інвестиційного проєкту.

Мал. 6. 2. Критерії оцінки діяльності замовника проєкту.

Мал. 6.3. Розгляд інвестиційного проєкту.

поглиблений аналіз інвестиційного землевпорядного проєкту		
правова та містобудівна експертиза (цільове призначення, обмеження та обтяження, містобудівна документація)	фінансово-економічний аналіз (інвестиційні витрати, виготовлення документації, інженерні роботи, оцінка ефективності)	еколого-економічний аналіз та ризик-менеджмент (плив майбутньої діяльності на довкілля, стан ґрунтів, оцінка ризиків зміни законодавства, коливання ринкових цін)

Мал. 6.4. Поглиблений аналіз інвестиційного землевпорядного проєкту.

Тести для самоконтролю

Таблиця 6.1

1. Який з видів аналізу інвестиційного проєкту передбачає оцінку організаційно-правового, адміністративного, політичного середовища, в якому буде здійснюватися реалізація проєкту та пристосування його до цього середовища?	а) маркетинговий аналіз
	б) комерційний аналіз
	в) бюджетний аналіз
	г) інституціональний аналіз
2. Під час якого з етапів інвестиційного проєкту визначаються джерела його фінансування?	а) попередній розгляд та аналіз інвестиційного проєкту
	б) фінансово-економічний аналіз проєкту
	в) експертиза проєкту
	г) бізнес-план проєкту
3. Назвіть основні критерії оцінки діяльності замовника проєкту:	а) нововведення
	б) платоспроможність
	в) фінансова і виробнича стабільність
	г) окупність проєкту
4. Який з критеріїв ефективності інвестиційного проєкту передбачає або дотримання графіка робіт, або відхилення (затримки)?	а) вартісний фактор
	б) часовий фактор
	в) якісний фактор
	г) проєктний фактор
5. Для чого проводиться експертиза інвестиційного проєкту?	а) для складання бізнес-плану
	б) з метою отримання прибутку
	в) для того, щоб розрахувати ефективність інвестиційних проєктів і їх ризикованість
	г) оцінка земель
6. Для чого здійснюється поглиблена експертиза інвестиційного проєкту?	а) для оцінки загальної відповідності проєкту інвестиційним пріоритетам інвестора

	б) з метою отримання прибутку
	в) для складання бізнес-плану
	г) для побудови фінансового плану
7. Яка зі складових інвестиційного проєкту передбачає вивчення потреб ринку в товарі або послугі, рівень конкуренції та стратегію продажу?	а) маркетинговий аналіз
	б) технічний аналіз
	в) оцінка ризиків
	г) фінансовий план
8. Комплексне дослідження доцільності вкладення коштів, що включає комерційний, технічний, екологічний, організаційний, фінансовий та економічний аналіз, має назву:	а) оцінка і аналіз внутрішнього потенціалу
	б) визначення ефективності проєкту
	в) оцінка і аналіз інвестиційного проєкту
	г) здійснення SWOT-аналізу
9. Перевірка місця розташування, обладнання, технологій та доступу до ресурсів відбувається під час:	а) техніко-технологічного аналізу проєкту
	б) комерційного та маркетингового аналізу проєкту
	в) фінансового аналізу проєкту
	г) аналізу ризиків проєкту
10. Показниками ефективності інвестиційного проєкту є:	а) показники розвитку інфраструктури
	б) показники комерційної ефективності
	в) показники економічної ефективності
	г) показники бюджетної ефективності

Тема 7. Інноваційний розвиток підприємства

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ,

студенти **повинні**

знати:

- підходи до визначення інноваційного розвитку підприємства;
- які існують принципи відповідності підприємств інноваційному шляху розвитку;
- які існують напрямки інноваційного розвитку підприємств;
- які існують варіанти інноваційного розвитку підприємства.

вміти:

- характеризувати принципи ефективної діяльності інноваційних підприємств;
- характеризувати фактори інноваційного успіху;
- класифікувати напрямки інноваційного розвитку;
- обґрунтовувати способи вимірювання рівня інноваційного розвитку.

План лекційного заняття:

- 7.1. Інноваційний розвиток підприємства: сутність, принципи.
- 7.2. Напрями інноваційного розвитку: сутність, класифікація, схема вибору.
- 7.3. Управління вибором напрямків і варіантів розвитку підприємства.
- 7.4. Способи вимірювання рівня інноваційного розвитку.

План групового заняття:

- 7.1. Розкрийте поняття «інноваційний розвиток підприємства».
- 7.2. Розкрийте макроекономічний підхід до визначення інноваційного розвитку.
- 7.3. Розкрийте мікроекономічний підхід до визначення інноваційного розвитку.
- 7.4. Які існують принципи ефективної діяльності інноваційних підприємств?
- 7.5. Які існують напрямки інноваційного розвитку?
- 7.6. Обґрунтуйте фактори успіху інноваційного розвитку.
- 7.7. Які існують напрямки інноваційного розвитку відповідно до стратегічної спрямованості?
- 7.8. Які існують напрямки інноваційного розвитку за рівнями охорлення?
- 7.9. Які існують напрямки інноваційного розвитку залежно від функціональної сфери прояву?
- 7.10. Охарактеризуйте напрямки інноваційного розвитку за строком реалізації та залежно від сфери застосування.

7.11. Як здійснюється управління вибором напрямків і варіантів розвитку підприємства?

7.12. Які існують способи вимірювання інноваційного розвитку?

7.13. Які складові комплексної оцінки інноваційного розвитку?

7.14. Які напрямки інноваційного розвитку найбільше застосовуються на практиці?

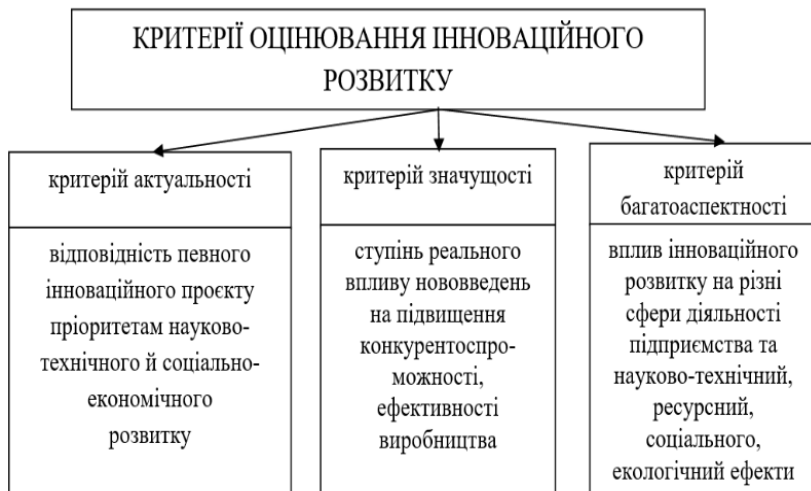
Опорно-логічні схеми:

Інноваційний розвиток підприємства у землекористуванні				
макроекономічний підхід			мікроекономічний підхід	
принципи				
адаптивність	динамічність	самоорганізація	саморегуляція	саморозвиток
складові				
технологічні інновації	організаційні рішення	конкуренто-спроможність	екологічна безпека	економічна ефективність
завдання				
підвищення капіталізації землекористування	раціональне використання земельно-ресурсного потенціалу	підвищення конкуренто-спроможності	відновлення природного потенціалу землі	мінімізація впливу негативних наслідків

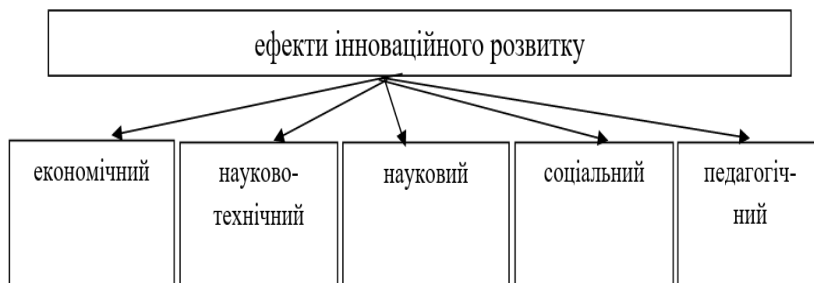
Мал. 7.1. Інноваційний розвиток підприємства у землекористуванні.

Мал. 7.2. Напрямки інноваційного розвитку.

Мал. 7.3. Критерії оцінювання інноваційного розвитку.

Мал. 7.4. Ефекти інноваційного розвитку.

Тести для самоконтролю

Таблиця 7.1

1. Процес сукупних змін у соціально-економічній системі підприємства, який спрямований на його перехід у новий якісно-кількісний стан у часі під впливом факторів	а) інноваційний розвиток підприємства
	б) вкладення капіталу
	в) синергія капіталу
	г) розвиток підприємства

внутрішнього й зовнішнього середовища, – це:	
2. Позитивні якісні зміни стану підприємства в результаті здійснення інноваційної діяльності та ефективного використання інноваційного потенціалу – це:	а) синергія капіталу
	б) екзогенні фактори інноваційного розвитку
	в) інноваційний потенціал підприємства
	г) ендогенні фактори інноваційного розвитку
3. Підприємство, що вступило на інноваційних шлях розвитку, передбачає коректування системи управління виробничо-збутовою діяльністю підприємства відповідно до змін умов функціонування. Завдяки якому з принципів це відбувається?	а) принцип саморегуляції
	б) принцип самоорганізації
	в) принцип динамічності
	г) принцип саморозвитку
4. Що таке внутрішні причини, умови та ресурси системи підприємства, які генерують та стимулюють інновації зсередини?	а) фінансування капітальних вкладень
	б) науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи
	в) рентні платежі
	г) ендогенні фактори
6. Що таке зовнішні умови та чинники, що діють поза межами окремого підприємства, але суттєво впливають на їхню здатність створювати й впроваджувати інновації?	а) економічні фактори інноваційного розвитку
	б) екзогенні фактори інноваційного розвитку
	в) макроекономіка
	г) капітальні вкладення
7. Який з напрямків інноваційного розвитку застосовують при умові поступових технічних змін?	а) захищаючого інноваційного розвитку
	б) наступального інноваційного розвитку
	в) збалансованого інноваційного розвитку
	г) локального інноваційного розвитку

8. Який з напрямків інноваційного розвитку спрямований на внутрішні зміни на підприємстві (в землекористуванні)?	а) глобальний
	б) локальний
	в) стратегічний
	г) тактичний
9. Який з напрямків інноваційного розвитку спрямований на реалізацію окреслених інноваційних ідей?	а) універсальний
	б) виробничий
	в) тактичний
	г) стратегічний
10. Які напрямки інноваційного розвитку залежно від сфери застосування орієнтовані на впровадження нової або удосконалення існуючої техніки, технологій?	а) технологічні
	б) організаційно-управлінські
	в) ресурсні
	г) ринкові
11. Процес якісного оновлення та зростання економіки чи прогрес суспільства завдяки впровадженню нових ідей, передових технологій, сучасних методів управління та наукових досягнень має назву:	а) капіталовкладення
	б) інноваційний розвиток
	в) інноваційна стратегія
	г) інновації

Тема 8. Розробка інвестиційних проєктів землеустрою

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ, студенти повинні

знати:

- етапи реалізації інвестиційних проєктів у землеустрої;
- як розробляється проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки;
- як отримати дозвіл на розробку проєкту землеустрою;
- як розробляється та погоджується проєкт землеустрою;
- як затверджується проєкт землеустрою;
- основи розроблення проєктів землеустрою існуючих землеволодінь і землекористувань та створення нових.

вміти:

- характеризувати види інвестиційних проєктів у землеустрої;
- здійснювати реєстрацію земельної ділянки;
- орієнтуватись у документації із землеустрою;
- обчислювати розрахункову площу землеволодіння (землекористування) та остаточну (проєктну) площу.

План лекційного заняття:

- 8.1. Сутність та види інвестиційних проєктів у землеустрої.
- 8.2. Алгоритм розробки проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.
- 8.3. Методологічні основи розроблення проєктів землеустрою існуючих землеволодінь і землекористувань та створення нових.

План семінарського заняття:

- 8.1. Що являють собою інвестиційні проєкти у землеустрої?
- 8.2. Які існують види проєктів у землеустрої?
- 8.3. Охарактеризуйте передінвестиційний етап у землеустрої.
- 8.4. Охарактеризуйте проєктно-вишукувальний етап розробки земельнопорядної документації.
- 8.5. Охарактеризуйте погоджувальний етап інвестиційний проєктів у землеустрої.
- 8.6. Охарактеризуйте інвестиційний етап реалізації інвестиційних проєктів у землеустрої.
- 8.7. Який існує алгоритм розробки проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки?
- 8.8. Як здійснюється розроблення проєктів землеустрою існуючих землеволодінь і землекористувань?

8.9. Як здійснюється розроблення проєктів землеустрою щодо створення нових землекористувань?

8.10. Від який чинників та умов залежить розмір землеволодіння (землекористування)?

8.11. В чому полягає сутність розміщення і формування земельного масиву?

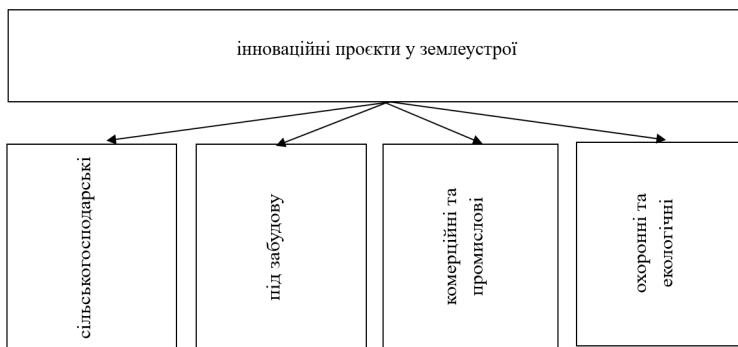
8.12. Що таке коефіцієнт компактності, довжина землеволодіння і землекористування, віддаленість окремих їх частин від господарських центрів? Як ці показники розраховуються?

8.13. Як обчислюється розрахункова площу землеволодіння (землекористування) та остаточна (проектна) площа?

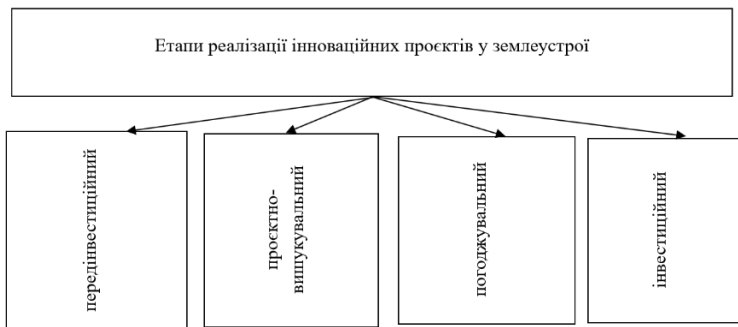
8.14. Які існують варіанти перерозподілу земель?

8.15. Якими основними принципами та вимогами слід користуватися при складанні проєктів створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань?

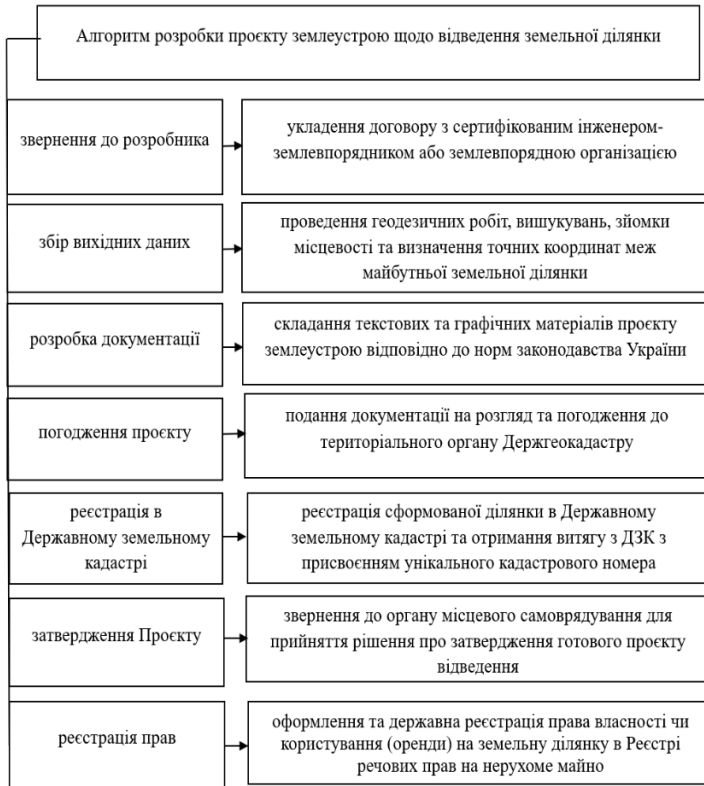
Опорно-логічні схеми:

Мал. 8.1. Інноваційні проєкти у землеустрої.

Мал. 8.2. Етапи реалізації інноваційних проєктів у землеустрої.

Мал. 8.3. Алгоритм розробки проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

з яких частин складається Проєкт створення землеволодіння або землекористування
установлення площі землеволодіння або землекористування
розміщення і формування його земельного масиву
розміщення садби господарства
установлення видів і площ угідь у складі землеволодіння або землекористування
розміщення меж землеволодіння або землекористування
визначення режиму й умов (обмежень) у використанні земель
складання схеми внутрішньогосподарської організації території господарства
розроблення вихідних даних для визначення розмірів земельного податку, грошового оцінювання землі та інших економічних показників

Мал. 8.4. З яких частин складається Проєкт створення землеволодіння або землекористування.

Тести для самоконтролю

Таблиця 8.1

1. Які з видів проєктів землеустрою передбачають відведення ділянок під логістичні центри, заводи чи сонячні або вітрові електростанції?	а) сільськогосподарські
	б) під забудову
	в) комерційні та промислові
	г) проєкти з консервації деградованих земель
2. На якому з етапів реалізації інвестиційних проєктів у землеустрої здійснюється маркетинговий аналіз ринку землі, оцінка рентабельності та ризиків?	а) передінвестиційному
	б) проєктно-вишукувальному
	в) погоджувальному
	г) інвестиційному
3. На якому з етапів реалізації інвестиційних проєктів у землеустрої здійснюється безпосереднє фінансування, будівництво та експлуатація об'єкта?	а) заключному
	б) інвестиційному
	в) техніко-економічному
	г) погоджувальному
4. Для реалізації бізнес-ідей, будівництва підприємств, рекультивації, зміни цільового призначення чи масштабного впорядкування територій розробляються:	а) робочі проєкти землеустрою
	б) щодо впорядкування території населених пунктів
	в) щодо організації і встановлення меж спеціальних зон
	г) проєкти відведення земель
5. У разі зміни цільового призначення земельних ділянок або формування нових земельних ділянок, зокрема у випадку одержання безоплатно у власність чи у користування на умовах	а) проєкт землеустрою щодо встановлення (зміни меж) територіальних громад
	б) проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки
	в) робочий проєкт землеустрою
	г) проєкт землеустрою щодо видачі земельних ділянок

оренди земельної ділянки із земель державної або комунальної власності, складається:	
6. Для отримання дозволу на розробку проєкту землеустрою звертаються з клопотанням до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність. Яка інформація має бути зазначена у клопотанні?	а) правові підстави для отримання землі
	б) дані про заявника
	в) цільове призначення земельної ділянки та її орієнтовні розміри
	г) графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки
7. Коли присвоюється кадастровий номер земельній ділянці?	а) під час розробки землевпорядної документації
	б) під час виконання геодезичних зйомок
	в) під час формування електронного документу із даними про межі й розташування ділянки
	г) під час її державної реєстрації в Державному земельному кадастрі державним кадастровим реєстратором на підставі розробленої землевпорядної документації
8. Затверджені в установленому порядку текстові та графічні матеріали, якими регулюється використання та охорона земель державної, комунальної та	а) документація із землеустрою
	б) рішення щодо відведення земельної ділянки
	в) землевпорядна документація
	г) XML-файл (обмінний файл)

приватної власності, а також матеріали обстеження і розвідування земель тощо, – це:	
9. Що містить XML-файл (обмінний файл) земельної ділянки?	а) інформацію про власника земельної ділянки
	б) площу земельної ділянки
	в) вартість земельної ділянки
	г) кадастрові, технічні та юридичні дані про землю, необхідні для внесення інформації до Державного земельного кадастру
10. Землевпорядні дії, що передбачають складання, розгляд, затвердження проєкту і перенесення його в натуру, у результаті яких створюються нові земельні ділянки й оформляються на них правовстановлюючі документи, – це:	а) формування земельного масиву
	б) створення землеволодінь і землекористувань підприємств/агropідприємств
	в) складання схеми внутрішньогосподарської організації території господарства
	г) процес формування територіальних умов для розвитку різних форм господарювання на землі

Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності

ВИВЧАЮЧИ ТЕМУ, студенти повинні

знати:

- елементи державної інвестиційної політики;
- цілі та завдання інвестиційної політики на рівні підприємства та держави;
- що включає в себе державне регулювання інвестиційної діяльності;
- які існують шляхи залучення інвестицій.

вміти:

- обґрунтовувати підстави для здійснення регулювання інвестиційної діяльності;
- характеризувати принципи державного регулювання інвестиційних процесів;
- обґрунтовувати закордонного досвіду у сфері землеустрою.

План лекційного заняття:

- 10.1. Об'єктивні підстави державного регулювання інвестиційної діяльності.
- 10.2. Цілі і завдання інвестиційної політики та державного регулювання інвестиційної діяльності.
- 10.3. Принципи державного регулювання інвестиційних процесів.
- 10.4. Напрями пріоритетного інвестування в системі землекористування для України.

План групового заняття:

- 9.1. В чому полягають об'єктивні підстави державного регулювання інвестиційної діяльності?
- 9.2. Який склад елементів державної інвестиційної політики?
- 9.3. Які цілі інвестиційної політики на рівні держави та підприємства?
- 9.4. Які завдання інвестиційної політики на макрорівні (держава) та на мікрорівні (підприємство)?
- 9.5. В чому полягає зміст державного регулювання інвестиційної діяльності?
- 9.6. Які складові механізму реалізації інвестиційної політики?
- 9.7. Які основні принципи державного регулювання інвестиційних процесів?
- 9.8. Які основні шляхи залучення інвестицій?
- 9.9. Які основні напрямки пріоритетного інвестування в системі землекористування в Україні?
- 9.10. Назвіть екологічні та інфраструктурні пріоритети в системі землекористування?
- 9.11. Опишіть закордонний досвід процесу державного регулювання інвестиційної діяльності.

Опорно-логічні схеми:

Базові функції державної інноваційно-інвестиційної політики у сфері землекористування	
	визначення довгострокових пріоритетів, технологічних напрямків та очікуваних результатів
	визначення правил гри для інвесторів
	визначення правових норм щодо цільового використання земельних ділянок
	створення вигідних умов для залучення приватних та державних інвестицій у модернізацію земельних ресурсів
	надання податкових пільг, субсидій та грантів
	підтримка впровадження наукових розробок, цифрових технологій та геоінформаційних систем (ГІС) у землекористування
	фінансування заходів з охорони земель і рекультивациі порушених територій

Мал. 9.1. Базові функції державної інноваційно-інвестиційної політики у сфері землекористування.

Цілі державної інвестиційної політики на рівні держави			
економічне зростання	покращення інвестиційного клімату	технологічний розвиток	соціальний ефект

Мал. 9.2. Цілі державної інвестиційної політики на рівні держави.

Цілі державної інвестиційної політики на рівні підприємства			
максимізація прибутку	збереження капіталу	розвиток бізнесу	фінансова стійкість

Мал. 9.3. Цілі державної інвестиційної політики на рівні підприємства.

Напрямки пріоритетного інвестування в сфері землекористування та інфраструктурні пріоритети	
Напрямки інвестування	Інфраструктурні пріоритети
відновлення та охорона ґрунтів	енергоефективність
меліорація та гідротехніка	кліматична адаптація
точне землеробство	просторове планування
протимінна діяльність	відбудова знищеної земельної, транспортної та виробничої інфраструктури
цифровізація та кадастр	забезпечення сталого розвитку землекористування

Мал. 9.4. Напрямки пріоритетного інвестування в сфері землекористування та інфраструктурні пріоритети.

Тести для самоконтролю

Таблиця 9.1

1. Вкладення грошей та ресурсів у земельні ділянки для покращення їхньої якості, підвищення родючості та екологічної безпеки – це:	а) інвестиційний аналіз
	б) розробка інновацій
	в) отримання прибутку від використання землі
	г) залучення інвестицій у розвиток землекористування
2. У повоєнний період забезпечення довгострокової стабільності виробництва у сфері землекористування передбачатиме:	а) збільшення виходу продукції
	б) реалізацію стратегій сталого (збалансованого) розвитку
	в) оптимізацію агровиробничих процесів
	г) покращення якості земельних ресурсів
3. Яка користь від інвестицій в обладнання для точного землеробства,	а) вони сприяють підвищенню врожайності культур

автоматизовані системи зрошення та новітні засоби захисту рослин?	б) вони сприяють розширеному відтворенню продуктивних сил
	в) вони знижують втрати під час вирощування культур
	г) вони поліпшують якість продукції
4. Який з напрямків землекористування передбачає розвиток прозорих електронних систем обліку земель, інтеграцію профільних даних через державні платформи?	а) цифровізація та кадастр
	б) точне землеробство
	в) адаптація галузі до змін клімату задля забезпечення сталого економічного розвитку
	г) інформація про земельні ділянки
5. Впорядкування меж територіальних громад і розробка комплексних планів розвитку земель здійснюється під час:	а) розробки проєктів землеустрою
	б) розробки проєктів землеустрою щодо відведення земель
	в) просторового планування
	г) застосування форсайт-методів
6. Державне регулювання інвестиційної діяльності включає в себе:	а) контроль за законністю здійснення інвестиційної діяльності всіма учасниками та інвесторами
	б) управління інвестиціями
	в) розподіл та контроль державних коштів у важливі проєкти
	г) перевірку дотримання екологічних,

	будівельних та інших норм
7. Управління державними інвестиціями здійснюється державними та місцевими органами державної влади й управління, включаючи в себе:	а) планування
	б) мобілізацію всіх джерел інвестиційних ресурсів та їх ефективне використання
	в) капітальні вкладення в об'єкти загальнодержавного значення
	г) визначення умов і виконання конкретних дій з інвестування бюджетних і позабюджетних коштів
8. Що передбачає інвестиційна діяльність, яка здійснюється з метою створення нових і відтворення діючих основних фондів, в які вкладаються кошти?	а) лізинг
	б) фінансування фундаментальних зрушень
	в) капітальне будівництво
	г) створення фондів громад
9. Планування, аналіз та освоєння інвестицій – це:	а) фонди амортизації
	б) довгострокові капітальні вкладення
	в) корпоративна форма інвестування
	г) інвестиційний проєкт
10. Яке з завдань державної інвестиційної політики на мікрорівні передбачає оновлення матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій?	а) розвиток активів
	б) оцінка ризиків
	в) розподіл ресурсів
	г) контроль за законністю здійснення інвестиційної діяльності всіма учасниками та інвесторами

**ПИТАННЯ
ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

Варіант № 1.

1. В чому полягає сутність екологічного аудиту землекористування?
2. Які існують натуральні показники ефективності використання ріллі?
3. Розкрийте засади управління інноваційно-інвестиційним потенціалом підприємств.

Варіант № 2.

1. В чому полягає сутність інвестиційного потенціалу підприємств?
2. Охарактеризуйте світовий досвід ведення інноваційної діяльності.
3. Які існують натуральні показники ефективності використання ріллі?

Варіант № 3.

1. Розкрийте можливі напрямки реалізації інноваційного потенціалу підприємства.
2. Як розраховується конкурентоспроможність за показниками ефективності виробничої діяльності?
3. Охарактеризуйте процес формування інвестиційного потенціалу підприємства.

Варіант № 4.

1. Як будується стратегія підприємства?
2. Які фактори впливають на інноваційний потенціал землекористування?
3. Розкрийте підходи до оптимізації земельних відносин.

Варіант № 5.

1. Який механізм залучення інвестицій у виробництво?
2. Назвіть чинники конкурентоспроможності землекористування.
3. Як відбувається державне стимулювання інноваційної діяльності?

Варіант № 6.

1. Обґрунтуйте механізм поєднання освіти та практики в контексті розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності.
2. Як формується інвестиційна стратегія?
3. Опишіть складові інвестиційного проєкту.

Варіант № 7.

1. Обґрунтуйте значення інноваційного потенціалу як важливої умови економічного зростання.

2. Опишіть механізм збалансування інвестиційної стратегії підприємства.
3. В чому полягає економічна ефективність реалізації інвестицій?

Варіант № 8.

1. Які складові механізму реалізації інвестиційної політики?
2. Що таке інвестиційний менеджмент та як він проявляється у сфері землекористування?
3. Опишіть головні складові інновацій у землекористуванні.

Варіант № 9.

1. Які принципи управління інвестиційною діяльністю?
2. Опишіть механізм формування інвестиційного проєкту у землекористуванні.
3. Розкрийте інноваційні аспекти формування потенціалу підприємств.

Варіант № 10.

1. Як здійснюється аналіз інноваційного потенціалу підприємства?
2. В чому полягають основні інвестиційні орієнтири ведення бізнесу на землі?
3. Розкрийте теоретичні аспекти формування інноваційного проєкту у землеустрої.

Варіант № 11.

1. Розкрийте цифрові аспекти використання інноваційних технологій у сфері землеустрою.
2. Які основні теоретичні засади вкладення інвестиційних коштів у діяльність суб'єктів господарювання на землі?
3. Як засади розвитку вітчизняної економіки у повоєнний період допоможуть відновити бізнес у сфері землекористування?

Варіант № 12.

1. В чому полягає комплексний підхід до розвитку системи землекористування у повоєнний період?
2. Які інноваційні технології використовуються у системі управління земельними ресурсами для ведення виробництва на землі?
3. Розкрийте інноваційні аспекти сталого розвитку.

Варіант № 13.

1. Які основні напрямки розвитку інноваційної діяльності в Україні?
2. Як цифровізація бізнес-процесів сприятиме веденню бізнесу на землі?
3. Розкрийте чинники розвитку інноваційних форм управління землекористуванням?

Варіант № 14.

1. Як проводиться аналіз еколого-економічного стану використання земель?
2. Які основні інвестиційні аспекти релокації бізнесу?
3. В чому полягає сутність капіталізації землекористування?

Варіант № 15.

1. Що являє собою еколого-економічна оптимізація структури землекористування?
2. Які Ви знаєте вартісні показники ефективності використання землі?
3. Що таке екологія землекористування?

Варіант № 16.

1. Як розраховуються економічна ефективність використання землі та рентабельність?
2. Які Ви знаєте вартісні показники ефективності використання землі?
3. Як формується конкурентоспроможність сільськогосподарського землекористування?

Варіант № 17.

1. Що таке триєдина концепція сталого розвитку?
2. Охарактеризуйте інноваційну модель землекористування.
3. Які інноваційно-інвестиційні аспекти розвитку підприємств на землі?

Варіант № 18.

1. Яким чином особливості землекористування впливають на розвиток інноваційного потенціалу підприємства на землі?
2. Що характеризують натуральні показники ефективності використання землі?
3. Які існують інвестиційні пріоритети у землекористуванні?

Варіант № 19.

1. Охарактеризуйте процес екологізації наукових знань в системі землеустрою.
2. Які показники розраховують для поглибленого аналізу структури земельних угідь?
3. Розкрийте інвестиційні аспекти оновлення потенціалу підприємств у повоєнний період.

Варіант № 20.

1. Охарактеризуйте механізм можливого залучення інвестицій в системі землекористування.

2. Які існують показники ефективності використання землі?
3. Як іноземні інвестиції впливають на формування інноваційного клімату?

Варіант № 21.

1. Опишіть механізм вкладення приватного капіталу у сфері землекористування.
2. Що характеризують вартісні показники ефективності використання землі?
3. Обґрунтуйте сутність економічної категорії «інвестиції».

Варіант № 22.

1. Що являє собою оптимізація землекористування?
2. Обґрунтуйте сутність економічної категорії «інновації».
3. Які існують види інвестицій у системі використання та охорони земель?

Варіант № 23.

1. Що являють собою капітальні вкладення у сферу землеустрою?
2. Які є правила прийняття рішень по інвестиційним проектам?
3. Охарактеризуйте сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні.

Варіант № 24.

1. Як формуються грошові потоки інвестиційного проєкту?
2. Розкрийте інноваційно-інвестиційні аспекти формування та розвитку потенціалу підприємств.
3. Які інвестиційні стратегії доцільно впровадити у сфері землекористування у повоєнний період?

Варіант № 25.

1. Як міжнародні інвестиційні угоди сприяють поліпшенню інвестиційного клімату?
2. Опишіть механізм міжнародного регулювання інноваційної діяльності.
3. Які аспекти державної підтримки інвестиційних проєктів?

Варіант № 26.

1. Які є інноваційні аспекти формування екоінвестицій?
2. Які існують фінансові інструменти залучення інвестицій?
3. Розкрийте специфічні ознаки інновацій у сфері землекористування.

Варіант № 27.

1. Опишіть доступні особливості захисту інвестицій.

2. Вкажіть, які існують показники інтенсифікації в системі землекористування.

3. Які особливості інновацій у землекористуванні?

Варіант № 28.

1. Які інвестиційні ризики існують у сфері землекористування?
2. Як здійснюється оцінка економічної ефективності землекористувань?
3. Опишіть механізм страхування інвестиційних ризиків.

Варіант № 29.

1. Охарактеризуйте інвестиційні аспекти розвитку інвестицій.
2. Опишіть механізм діджиталізації у сфері землекористування.
3. Які існують інновації у землекористуванні?

Варіант № 30.

1. Які існують регіональні аспекти здійснення інвестицій у сферу землекористування?
2. Назвіть основні інноваційні технології, що використовуються у землекористуванні.
3. Які специфічні ознаки інновацій у землекористуванні?

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1) Складіть бізнес-план розвитку підприємства (землекористування).

Завдання виконується з використанням даних підприємства (землекористування), яке було обрано об'єктом дослідження. Розділ бізнес-плану студент обирає самостійно.

У ході виконання завдання рекомендується визначити особливості розробки відповідних розділів бізнес-плану.

2) Складіть план трансформації земельних угідь конкретного землекористування і розрахувати їх структуру.

Намітіть заходи з підвищення якості окремих земельних ділянок.

3) Визначить економічну ефективність від використання виробничих фондів обраного на власний розсуд землекористування. Результати подати у вигляді таблиці.

Економічна ефективність використання виробничих фондів

Таблиця 1

Показники	Базисний рік	Проміжний рік	Звітний рік	Звітний рік у % до:	
				Базисного року	Проміжного року
Вартість валової продукції (в поточних цінах), тис. грн.					
Валовий дохід, тис. грн.					
Прибуток, тис. грн.					
Середньорічна вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів, тис. грн.					
Вартість основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення, тис. грн.					
Показники використання фондів:					
а) фондовіддача, грн					
б) фондомісткість, грн					
в) норма прибутку, %					

4) Проаналізуйте основні показники розвитку підприємств Миколаївської області, що зайняті у сфері землекористування. Результати оформіть у вигляді таблиці.

Основні показники розвитку підприємств Миколаївської області, що зайняті у сфері землекористування

Таблиця 2

Роки	Базисний рік	Проміжний рік	Звітний рік	Звітний рік у % до:	
				базисного року	промислового року
Кількість підприємств (господарств), всього					

Середньо річна кількість найманих працівників, всього					
Фонд оплати праці, млн. грн					
Обсяг реалізованої сільськогосп одарської продукції (робіт, послуг) у діючих цінах відповідних років, млн. грн.					
Валові капітальні інвестиції, тис. грн.					
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткуванн я, млн. грн.					

5) Проаналізуйте темпи росту інноваційної активності економіки країн Європи за останні 2 роки за наступними показниками. Країни для аналізу оберіть самостійно. Зробіть відповідні висновки.

Показники розвитку інноваційної активності

Таблиця 3

<i>Країна</i>	<i>Роки</i>	<i>Чисельність населення, млн осіб</i>	<i>ВВП на душу населення, дол. США</i>	<i>Обсяг експорту високотехнологічної продукції (ВТП), млн дол. США</i>	<i>Обсяг експорту високотехнологічної продукції на один млн населення, млн дол. США</i>

6) Проаналізуйте зміну в динаміці обсягу інвестицій в основний капітал адміністративно-територіальних районів Миколаївської області (у фактичних цінах). Зробіть відповідні висновки.

Обсяги інвестицій в основний капітал по районах Миколаївської області

Таблиця 4

<i>Райони</i>	<i>Інвестиції в основний капітал, млн. грн.</i>			<i>Індекси інвестицій в основний капітал, % до попереднього року</i>	
	<i>Базисний рік</i>	<i>Проміжний рік</i>	<i>Звітний рік</i>	<i>Проміжний рік</i>	<i>Звітний рік</i>
Баштанський					
Вознесенський					
Миколаївський					
Первомайський					
Разом					

7) Проаналізуйте обсяг інвестицій в основний капітал в Україні, млн. грн.

Інвестиції в основний капітал, млн. грн.

Таблиця 5

<i>Роки</i>	<i>Інвестиції в основний капітал, млн грн</i>	<i>За формами власності</i>			<i>Міжнародних організацій</i>	<i>Приватних осіб</i>
		<i>державна</i>	<i>комунальна</i>	<i>приватна</i>		
Базисний рік						
Проміжний рік						
Звітний рік						
Звітний рік у % до базисного року						
Звітний рік у % до проміжного року						

8) Обґрунтуйте складові стратегічного потенціалу підприємства (регіону).

Стратегічні ресурси і стратегічний потенціал підприємства (регіону)

Таблиця 6

<i>Складові стратегічного потенціалу</i>	<i>Стратегічні ресурси</i>						
	<i>фінансові</i>	<i>кадрові</i>	<i>інформаційні</i>	<i>технічні</i>	<i>технологічні</i>	<i>управлінські</i>	<i>організаційні</i>
Стан макроекономічного середовища							

Потреби потенціальних споживачів							
Кон'юнктура ринку в цілому							
Інтереси зацікавлених сторін							
Гнучкість виробництва							
Оновлення продукції							
Гнучкість управління							
Конкурентоспроможність							
Частка ринку підприємства (регіону)							
Інвестиційні можливості							
Кадровий потенціал							
Інші складові кадрового потенціалу							

9) Опишіть рівень та стан соціально-економічного розвитку регіону (господарства). Для дослідження обрати економічний район, адміністративна область або ж район в межах області).

У дослідження потрібно висвітлити наступні пункти: умови та чинники розвитку (а саме: територія і географічне положення; еколого-географічне положення; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси); функціонально-галузева структура господарства (характеристика господарського комплексу, його спеціалізація); територіальна структура господарства (регіональні відмінності, специфіка території); проблеми і перспективи розвитку.

10) Опишіть показники, за якими здійснюється оцінювання інвестиційної політики конкретного господарювання (підприємства): рівень загальноекономічного розвитку, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури, демографічна характеристика, рівень розвитку ринкових відносин та комерційної інфраструктури, рівень екологічних ризиків.

11) Спробуйте побудувати інвестиційний паспорт конкретної територіальної громади, використовуючи дані з мережі Інтернет, за наступною схемою:

1. Загальні відомості про територіальну громаду, коротка економіко-географічна довідка (чисельність населення, площа території, відомості про економічну спеціалізацію, природний потенціал, геополітичне положення).

2. Адміністративна структура територіальної громади, адміністративна карта.

3. Транспортно-географічне положення і територіальна організація територіальної громади.

4. Ґрунти, кліматичні умови та екологічна ситуація (типи ґрунтів і регіональна спеціалізація сільськогосподарського виробництва).

5. Склад населення, рівень соціального напруження, місцеві особливості.

6. Природні ресурси і сировинна база, наявність корисних копалин.

7. Населення регіону, трудові ресурси, кваліфікація робочої сили, продуктивність праці, рівень заробітної плати, зайнятість, структура доходів і витрат населення, система підготовки кадрів.

8. Економіка. Загальна характеристика.

9. Виробнича інфраструктура. Транспорт, зв'язок, енергопостачання, газопостачання.

10. Соціальна інфраструктура. Показники розвитку, стан комунального господарства, основні статті витрат на соціальні потреби.

11. Інвестиційна інфраструктура. Відомості про банки, біржі, страхові компанії.

12. Стан інвестиційного законодавства. Відомості щодо діючих нормативно-законодавчих актів.

13. Потенціальні інвестиційні проєкти територіальної громади.

14. Оцінка ефективності капітальних вкладень.

15. Перспективи розвитку територіальної громади. Загальна характеристика, програма соціально-економічного розвитку тощо.

Завдання розраховане на 4 групових заняття по темі «Оцінка і аналіз інвестиційного проєкту».

12) Опишіть можливі аспекти підвищення інвестиційної діяльності в конкретній територіальній громаді, використовуючи дані з мережі Інтернет.

13) Визначить інвестиційні пріоритети конкретної галузі, використавши методіку, яка застосовується для аналізу інвестиційної галузі, відібравши таким чином пріоритетні напрями інвестування, що забезпечать найвищу ефективність. Дані подайте у вигляді таблиці.

**Показники для визначення інвестиційної привабливості
конкретної галузі**

Таблиця 7

<i>Критерії оцінки</i>	<i>Найменування показників</i>
Прибутковість галузі	Коефіцієнт чистого прибутку Коефіцієнт прибутковості реалізації продукції (робіт, послуг) Коефіцієнт прибутковості витрат (рентабельність) Фондовіддача Питома вага реалізованої продукції й експорту галузі в загальному обсязі виробленої в галузі продукції
Ефективність виробничої діяльності галузі	Фондовіддача Питома вага реалізованої продукції й експорту галузі в загальному обсязі виробленої в галузі продукції
Ефективність капітальних вкладень в галузь	Коефіцієнт окупності інвестицій Коефіцієнт окупності власного капіталу Індекс потенціалу інвестування Питома вага галузі у валовій доданій вартості області Питома вага галузі у загальному обсязі промислового виробництва області
Значущість галузі в економіці області	Питома вага галузі у валовій доданій вартості області Питома вага галузі у загальному обсязі промислового виробництва області Питома вага обсягів виробництва економіки області в загальнодержавному виробництві Питома вага обсягів виробництва промисловості області в загальнодержавному виробництві

Сталість галузі до економічного спаду виробництва	Співвідношення динаміки обсягу виробництва галузей економіки і промисловості та динаміки обсягу ВВП України
Соціальна значущість	Питома вага працівників галузі в загальній кількості зайнятих в області
Ступінь державної підтримки розвитку галузі	Співвідношення питомої ваги капітальних вкладень у галузь до загального обсягу державних капітальних вкладень в економіку, промисловість

Зробіть відповідні висновки.

Завдання розраховане на 3 групових заняття по темі «Інноваційний розвиток підприємства».

14) Спробуйте проаналізувати інвестиційну привабливість конкретної територіальної громади, визначивши основні складові інвестиційної карти, що є найбільш привабливим для потенційного інвестора: транспортна інфраструктура із зазначенням шляхів сполучення, стан розвитку місць відпочинку та інфраструктурних об'єктів, перелік об'єктів перспективного інвестування в контексті загальної стратегії розвитку громади, економічні стимули для інвесторів.

15) Серед потенційних інвестиційних проєктів, що можуть бути запропоновані для реалізації на території конкретної територіальної громади, або які є досить перспективними з точки зору інвестора, необхідно відібрати першочергові. Результати презентуйте у вигляді таблиці.

Першочергові потенційні інвестиційні проєкти

Таблиця 8

<i>Показники</i>	<i>Проект</i>
Кількість створених робочих місць	
Середня заробітна плата	
Сума місцевих податків і зборів	
Частка реалізованої продукції за проєктом, %	
Конкурентоспроможність товару/послуги	
Вплив виробництва на навколишнє середовище	
Команда виконавців	

Зробіть відповідні висновки.

16) Опишіть конкретні приклади інвестиційних проєктів регіону за даними, представленими в таблиці.

Приклади інвестиційних проєктів

Таблиця 9

<i>Назва</i>	<i>Опис</i>	<i>Приклад</i>
Доступність фінансування	Наявність коштів, можливість отримання кредиту, наявність власних коштів, угода з інвестором, рішення про виділення гранту тощо	
Необхідність	Актуальність проєкту для громади, наскільки терміново потребується його впровадження, ступінь негативних наслідків у випадку, якщо проєкт не буде реалізований	
Технічна можливість реалізації	Наявність обладнання, матеріалів, технології, кадрового забезпечення тощо	
Вплив на громаду	Наскільки ефективним очікується вплив на кожного мешканця громади результат реалізації проєкту, ступінь залучення у проєкт	
Тривалість вигоди	Як довго будуть діяти результати реалізації проєкту	
Економічна ефективність	Чистий прибуток, чиста поточна вартість, індекс прибутковості, співвідношення доходів до витрат тощо	
Ступінь підготовки проєкту	Наявність бізнес-плану, рішення про умови	

	забудови ділянки, дозволу на будівництво, будівельного проєкту, технічної концепції, картографічної основи проєкту, підтвердження відповідності проєкту плану забудови міста, підтвердження права розпорядження земельною ділянкою чи об'єктами	
Термін реалізації	Роки, місяці, можливість поетапної реалізації	
Мультиплікативний ефект	Які види економічної діяльності чи підприємства будуть задіяні (розширяться, з'являться нові) в результаті реалізації проєкту	
Громадське сприйняття	Наскільки підтримує територіальна реалізацію цього інвестиційного проєкту	

Зробіть відповідні висновки.

17) Побудуйте інвестиційний паспорт конкретної територіальної громади, користуючись такою таблицею:

Інвестиційний паспорт територіальної громади

Таблиця 10

1. Офіційний розділ. 2. Характеристика громади: - географія та природний потенціал - промисловість - агропромисловий комплекс - мале підприємництво - туризм - інвестиційна політика	5. Довідкові дані для розрахунків та обґрунтувань: - земельний фонд громади - ставка земельного податку - ціни на електроенергію - водопостачання та каналізація - газифікація
---	---

3. Інфраструктура громади: - ринок землі та нерухомості - транспортні комунікації - телекомунікаційні системи - фінансово-кредитна система - культура та дозвілля	6. Соціальні питання: - ринок житла - середня освіта - дитячі садки - професійна освіта - медичні установи - дозвілля
4. Основні показники економічного та соціального розвитку: - кількість зайнятих за галузями економіки - консолідований бюджет громади - середньомісячна заробітна плата	7. Найбільші підприємства громади. 8. Інша корисна інформація.

18) На початку періоду вартість портфеля складала 100 тис. грн. Через 2 місяці вона зросла до 105 тис. грн, і з портфеля було вилучено 5 тис. грн. Ще через 4 місяці вартість портфеля складала 98 тис. грн, і в нього було додано 2 тис. грн. Ще через 6 місяців вартість портфеля зросла до 108 тис. грн. Визначить його дохідність за рік.

19) Існує два варіанти вкладення капіталу. За I варіантом при капіталовкладеннях 100 тис. грн. річний прибуток складатиме 70 тис. грн., за II варіантом при капіталовкладеннях 200 тис. грн. річний прибуток – 80 тис. грн.

Розрахуйте, який варіант вкладення капіталу є більш прибутковим.

20) За звітний рік підприємство одержало прибуток від реалізації на суму 4946 тис. грн., середньорічна сума фонду оборотних коштів (оборотного капіталу) – 8420 тис. грн., у тому числі короткострокові банківські кредити (середньорічна заборгованість) – 1473 тис. грн.

Знайдіть прибуток на 1 гривню оборотного капіталу в цілому по підприємству на рік та прибуток на суму залучених банківських кредитів.

21) Проведіть аналіз інвестиційного клімату в Україні та Миколаївській області. Зробіть відповідні висновки.

22) Проведіть аналіз інвестиційної привабливості інвестиційної привабливості інвестицій у сферу землеустрою у Вашому регіоні за власним вибором. Зробіть відповідні висновки.

23) Визначте величину сільськогосподарської освоєності території за умови, що площа території господарства складає 500 га, площа ріллі – 100 га; площа сільськогосподарських угідь – 400 га.

24) Визначте розораність сільськогосподарської території за умови, що площа території господарства складає 500 га, площа ріллі – 100 га; площа сільськогосподарських угідь – 400 га.

25) Змоделуйте процес утворення земельного капіталу на прикладі конкретного підприємства у сфері геодезії та землеустрою.

26) Заповніть таблицю, використовуючи дані територіальної громади (на Ваш вибір).

Впроваджено інновацій та інвестицій у територіальній громаді на поточний рік

Таблиця 11

<i>Категорії земель</i>	<i>Площа, га</i>	<i>% до загальної площі</i>	<i>Інновації</i>	<i>Інвестиції</i>
Землі сільськогосподарського призначення				
Землі житлової та громадської забудови				
Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення				
Землі оздоровчого призначення				
Землі рекреаційного призначення				
Землі історико-культурного призначення				
Землі лісового фонду				
Землі водного фонду				

Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та ін. призначення				
---	--	--	--	--

Зробіть відповідні висновки.

27) Заповніть таблицю, використовуючи дані територіальної громади (на Ваш вибір).

**Заходи щодо поліпшення угідь в цілому та за рахунок
впровадження інвестицій у звітному році**

Таблиця 12

Найменування угідь	Площа угідь, га	Перелік заходів щодо поліпшення			Площа угідь після проведення заходів, га
		Розкорчовування чагарнику	Висушування боліт	Зрошування	
Рілля					
Сіножаті					
Пасовища					
Багаторічні насадження					
Усього сільськогоспод арських угідь					
Земля виробничих центрів					
Земля населеного пункту					
Всього					

Зробіть відповідні висновки.

28) Заповніть таблицю, використовуючи дані територіальної громади (на Ваш вибір).

**Визначення економічної ефективності заходів
щодо поліпшення сільськогосподарських угідь
за рахунок впровадження інвестицій**

Таблиця 13

<i>Заходи щодо поліпшення угідь</i>	<i>Площа засвоєної ділянки, га</i>	<i>Норматив капітальних вкладень, грн/га</i>	<i>Капітальних вкладень здійснено, грн/га</i>	<i>Чистий прибуток до проведення заходу, тис грн</i>	<i>Чистий прибуток після проведення заходу, тис грн</i>	<i>Фактичний строк окупності, років</i>	<i>Нормативний строк окупності</i>

Зробіть відповідні висновки.

29) Визначте тенденції щодо впровадження інвестицій та інновацій в територіальний розвиток використання землі в зарубіжних країнах (оберіть 10 країн на Ваш розсуд).

30) Визначте перелік процесів підготовчого, основного та завершального етапу розробки комплексного плану територіальної громади.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Інвестиційний аналіз у землеустрої / укл. І. С. Смага, І. І. Казімір : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 164 с. URL : https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9962/Zam_H-100_Invest_Analiz_Smaga_Kazimir.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4973/1/Kopytko-Blaha.pdf>
3. Полозова Т. В., Іванов І. О. Поняття та особливості інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Сталий економічний розвиток: інноваційні підходи та стратегічні перспективи : колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової ; Харків : ХНУРЕ, 2024. С. 220–232. URL: <https://doi.org/10.30837/EK.2024.019>
4. Методичні рекомендації для практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОП Бізнес-економіка денної та заочної форм навчання. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 19 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22320/3/investuvanna_mr.pdf
5. Гринько Т. В., Перерва Б. К. Інноваційні технології підвищення ефективності системи управління підприємством під час економічної кризи. *Бізнес Інформ*. 2024. № 11. С. 96–102. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-96-102>
6. Павловський С. А. Формування інституційного механізму стійкості у забезпеченні інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва на міському та регіональному рівнях. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. № 4. 379–384 pp. URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-77>
7. Пташник С. А. Фінансування інвестиційної діяльності підприємств в Україні // Стратегія сталого фінансово-економічного розвитку України : кол. монографія ; під ред. О. О. Непочатенко. Умань : Сочінський М. М., 2022. 236 с.
8. MacMillan T. C., Norton E., Lewis K., Payne. V. Land Use Innovation: How the UK can unlock solutions to the pressures on land. Royal Agricultural University (RAU) in partnership with three national research initiatives – the National Innovation Centre for Rural Enterprise (NICRE), Land Use for Net Zero, People & Nature Hub (LUNZ) and Agri-Food for Net Zero Network+ (AFN+). April 2025. 38 p. URL: <https://nicre.co.uk/media/5e4bfcw1/land-use-innovation-final.pdf>
9. Vorobiov I., Vasylieva N., Sakun L., Bilousko T., Chukaieva I. Strategic Oversight of Enterprise Innovation and Investment Growth: A Narrative Review. *Premier Journal of Science*. 2025. URL : <https://premierscience.com/pjs-25-1116/>
10. Davydenko N., Wasilewska N., Titenko Z. Wasilewski M. Modeling of innovation and investment development of agricultural enterprises in the context of ensuring their financial security. *Economics and Environment*. No. 2(89). 2024, p. 1–14. URL : <https://ekonomiaisrodowisko.pl/journal/article/view/775/674>

ДЛЯ НОТАТОК

О. В. Лазарева

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Лазарєва Олена Володимирівна

Методична серія
Випуск № 492

**ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У
ЗЕМЛЕУСТРОЇ**

Методичні вказівки

**до вивчення дисципліни
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій»
Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»**

Редактор Карпова К.О.
Комп'ютерна верстка Олисько Я.Є.
Друк Волинець С.Л. Фальцювальню-палітурні роботи Мішалкіна О.Є.

Підп. до друку 13.10.2026.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк різнограф.
Ум. друк. арк. 4,75. Обл.-вид. арк. 1,83.
Тираж 10 пр. Зам. № 7343

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК ДК № 6124 від 05.04.2018.